

ZAŁĄCZNIK

KRAJOWY PROGRAM PRZECIWDZIAŁANIA NARKOMANII NA LATA 2006-2010

CEL OGÓLNY KRAJOWEGO PROGRAMU:

OGRANICZENIE UŻYWANIA NARKOTYKÓW I ZWIĄZANYCH Z TYM PROBLEMÓW SPOŁECZNYCH I ZDROWOTNYCH

Cel ogólny Krajowego Programu na lata 2006-2010 realizowany będzie w pięciu obszarach:

1. Profilaktyka
2. Leczenie, rehabilitacja, ograniczanie szkód zdrowotnych i reintegracja społeczna
3. Ograniczenie podaży
4. Współpraca międzynarodowa
5. Badania i monitoring

Dla każdego z pięciu obszarów działań sformułowano cel główny, którego osiągnięcie przyczyni się do zrealizowania założonego celu ogólnego.

PROFILAKTYKA

CEL GŁÓWNY: ZAHAMOWANIE TEMPWA WZROSTU POPYTU NA NARKOTYKI

Wskaźniki monitoringu:

1. Tempo wzrostu rozpowszechnienia używania narkotyków wśród uczniów w różnych grupach wiekowych.
2. Tempo wzrostu rozpowszechnienia używania narkotyków w populacji generalnej w wieku powyżej 16 roku życia.

KIERUNKI I RODZAJE DZIAŁAŃ PRZEWIDZIANE DO REALIZACJI PRZEZ RESORTY I PODMIOTY WŁAŚCIWE DO PODEJMOWANIA OKREŚLONYCH DZIAŁAŃ W ZAKRESIE PROFILAKTYKI NARKOMANII

KIERUNKI DZIAŁAŃ

Kierunek 1: Zwiększenie zaangażowania administracji rządowej w przeciwdziałanie narkomanii oraz wspieranie rozwoju lokalnej polityki przeciwdziałania narkomanii.

Przeciwdziałanie problemowi społecznemu przekraczające możliwości społeczeństwa obywatelskiego (rodziny czy organizacji społecznej) jest zadaniem publicznym. Kompetencje i zadania w zakresie rozwiązywania problemu narkomanii, zgodnie z zasadą pomocniczości, są rozdzielone pomiędzy szczeble systemu władzy publicznej. Zadaniem administracji rządowej jest m.in. wspomaganie lokalnej polityki poprzez wytyczanie wiodących kierunków, upowszechnianie wiedzy dotyczącej problemu narkomanii i możliwości jego rozwiązywania oraz inicjowanie wdrażania nowych projektów na szczeblu regionalnym i lokalnym.

Lokalne strategie profilaktyczne powinny cechować podejście wielopoziomowe oparte na integracji działań i partycypacji przedstawicieli różnych instytucji, organizacji i grup ze społeczności lokalnej: szkół, kościołów, organizacji

pozarządowych, środków masowego przekazu, samorządu, rodzin. Wymaga to dużego nakładu sił i środków oraz sprawnej organizacji i współpracy między zaangażowanymi osobami i instytucjami.

Wyniki ewaluacji programów opartych na podejściu wielopoziomowym pokazują, że mają one największą skuteczność.

Elementami strategii są m.in.: szkolne programy edukacyjne, programy dla rodziców, szkolne oraz pozaszkolne programy dla młodzieży z grup ryzyka i ich rodzin, kampanie w środkach masowego przekazu, zajęcia pozalekcyjne oraz wprowadzanie zmian w środowisku, zmierzających do ograniczenia młodzieży dostępu do substancji psychoaktywnych.

Wskaźniki monitoringu:

1. Wydatki na ograniczenie popytu na narkotyki na poziomie jednostek samorządu terytorialnego w bieżącym okresie/w poprzednim okresie¹⁾.
2. Programy ograniczania popytu na narkotyki, przygotowane przez właściwych ministrów wymienionych w ustawie z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu narkomanii, zwanej dalej "ustawą".
3. Liczba i odsetek jednostek samorządu terytorialnego, które opracowały i wdrożyły programy przeciwdziałania narkomanii w bieżącym okresie/ w poprzednim okresie.
4. Wydatki na ograniczanie popytu na narkotyki poniesione przez właściwych ministrów w bieżącym okresie/w poprzednim okresie.

¹⁾ Dotyczy danych zawartych w sprawozdaniu za rok ubiegły i danych zawartych w sprawozdaniu z roku go poprzedzającego.

RODZAJE DZIAŁAŃ

1.1. Opracowanie i implementacja programów administracji rządowej w zakresie ograniczania popytu na narkotyki.

Wskaźniki monitoringu:

1. Wykaz programów opracowanych przez właściwych ministrów wymienionych w ustawie.
2. Wykaz wdrożonych programów opracowanych przez właściwych ministrów wymienionych w ustawie.

Ministrowie odpowiedzialni: ministrowie właściwi do spraw: wewnętrznych, administracji publicznej, zdrowia, oświaty i wychowania, kultury i ochrony dziedzictwa narodowego, transportu, Minister Sprawiedliwości, Minister Obrony Narodowej

Podmioty właściwe do podejmowania określonych działań: ministrowie właściwi do spraw: wewnętrznych, administracji publicznej, zdrowia, oświaty i wychowania, kultury i ochrony dziedzictwa narodowego, transportu. Minister Sprawiedliwości, Minister Obrony Narodowej, Krajowe Biuro do Spraw Przeciwdziałania Narkomanii, inne jednostki organizacyjne wskazane przez właściwych ministrów w toku uzgodnień

Termin realizacji: 2006, 2007, 2008, 2009, 2010

1.2. Wspieranie inicjatyw w zakresie pierwszorzędowej profilaktyki narkomanii, w szczególności mających charakter nowatorski.

Wskaźniki monitoringu:

1. Liczba szkół i innych placówek systemu oświaty realizujących programy profilaktyki pierwszorzędowej w bieżącym okresie/w poprzednim okresie, którym udzielono wsparcia merytorycznego i/lub finansowego przez administrację rządową.
2. Liczba organizacji pozarządowych realizujących programy profilaktyki pierwszorzędowej w bieżącym okresie/w poprzednim okresie, którym udzielono wsparcia merytorycznego i/lub finansowego przez administrację rządową.
3. Liczba pozaszkolnych lokalnych projektów profilaktyki pierwszorzędowej w bieżącym okresie/ w poprzednim okresie, którym udzielono wsparcia merytorycznego i/lub finansowego przez administrację rządową.
4. Liczba odbiorców programów w bieżącym okresie/ w poprzednim okresie.
5. Liczba pilotażowych projektów i wyniki ich ewaluacji w bieżącym okresie/w poprzednim okresie.

Ministrowie odpowiedzialni: ministrowie właściwi do spraw: zdrowia, oświaty i wychowania

Podmioty właściwe do podejmowania określonych działań: Krajowe Biuro do Spraw Przeciwdziałania Narkomanii, Instytut Psychiatrii i Neurologii, Centrum Metodyczne Pomocy Psychologiczno-Pedagogicznej

Termin realizacji: 2006, 2007, 2008, 2009, 2010

1.3. Wspieranie inicjatyw w zakresie profilaktyki drugorzędowej w szczególności mających charakter nowatorski, adresowanych do różnych grup docelowych, przede wszystkim do dzieci i młodzieży zagrożonej narkomanią.

Wskaźniki monitoringu:

1. Liczba szkół i innych placówek systemu oświaty realizujących programy z zakresu profilaktyki drugorzędowej w bieżącym okresie/w poprzednim okresie, którym udzielono wsparcia merytorycznego i/lub finansowego przez administrację rządową.
2. Liczba organizacji pozarządowych realizujących programy profilaktyki drugorzędowej w bieżącym okresie/w poprzednim okresie, którym udzielono wsparcia merytorycznego i/lub finansowego przez administrację rządową.
3. Liczba pozaszkolnych projektów z obszaru profilaktyki drugorzędowej w bieżącym okresie/w poprzednim okresie, którym udzielono wsparcia merytorycznego i/lub finansowego przez administrację rządową.
4. Liczba odbiorców programów w bieżącym okresie/w poprzednim okresie.
5. Liczba pilotażowych projektów i wyniki ich ewaluacji w bieżącym okresie/w poprzednim okresie.

Ministrowie odpowiedzialni: ministrowie właściwi do spraw: zdrowia, oświaty i wychowania

Podmioty właściwe do podejmowania określonych działań: Krajowe Biuro do Spraw Przeciwdziałania Narkomanii, Instytut Psychiatrii i Neurologii, Centrum Metodyczne Pomocy Psychologiczno-Pedagogicznej

Termin realizacji: 2006, 2007, 2008, 2009, 2010

1.4. Prowadzenie szkoleń w zakresie problematyki ograniczania popytu na narkotyki oraz zasad konstruowania lokalnych strategii profilaktycznych, w szczególności dla przedstawicieli: samorządów, instytucji administracji

rządowej i organizacji pozarządowych oraz pracowników szkół i innych placówek systemu oświaty, zakładów dla nieletnich, Policji, więziennictwa i wojska.

Wskaźniki monitoringu:

1. Liczba szkoleń w bieżącym okresie/w poprzednim okresie.
2. Liczba uczestników szkoleń w bieżącym okresie/ w poprzednim okresie.
3. Liczba jednostek samorządu terytorialnego objętych szkoleniami w bieżącym okresie/w poprzednim okresie.
4. Wyniki ewaluacji szkoleń.

Ministrowie odpowiedzialni: ministrowie właściwi do spraw: wewnętrznych, administracji publicznej, zdrowia, oświaty i wychowania, Minister Sprawiedliwości, Minister Obrony Narodowej

Podmioty właściwe do podejmowania określonych działań: Krajowe Biuro do Spraw Przeciwdziałania Narkomanii, Centrum Metodyczne Pomocy Psychologiczno-Pedagogicznej, Instytut Psychiatrii i Neurologii, Centralny Zarząd Służby Więziennej, Żandarmeria Wojskowa, Policja

Termin realizacji: 2006, 2007, 2008, 2009, 2010

Kierunek 2: Podniesienie jakości programów profilaktycznych oraz wojewódzkich, gminnych programów przeciwdziałania narkomanii stanowiących część wojewódzkich i gminnych strategii rozwiązywania problemów społecznych.

Istotne jest podjęcie działań prowadzących do podniesienia jakości programów profilaktycznych. Niska skuteczność programów profilaktycznych związana jest, poza często niedostatecznym poziomem finansowania, z błędną konstrukcją programów, słabą jakością ich realizacji i niedostatecznym przygotowaniem realizatorów. Z tego względu istotne jest uwzględnienie w procesie kształcenia realizatorów podstawowych wskazań dotyczących konstrukcji programów i sposobów ich ewaluacji. Niezbędnym elementem podnoszenia jakości programów jest również monitorowanie ich przebiegu.

Dotychczasowe doświadczenia badawcze i praktyczne umożliwiają sformułowanie wskazań odnoszących się do podstaw teoretycznych programu, treści i metod oddziaływań, wymagań stawianych realizatorom, wieku odbiorców oraz badań (diagnoza i ewaluacja).

Najczęściej podkreśla się znaczenie postępowania według wymienionych poniżej zasad:

1. Projektowanie działań profilaktycznych na podstawie wiedzy na temat czynników ryzyka i czynników chroniących związanych z używaniem substancji psychoaktywnych oraz modeli teoretycznych wyjaśniających ich wpływ na zachowanie.
2. Wykorzystywanie strategii, których skuteczność została potwierdzona w badaniach naukowych.
3. Przeprowadzenie diagnozy środowiska w zakresie używania substancji psychoaktywnych oraz związanych z tym problemów. Dostosowanie programu oddziaływań do potrzeb i możliwości odbiorców.
4. Rozpoczynanie działań wcześniej, przed okresem inicjacji w zakresie używania substancji psychoaktywnych, oraz kontynuowanie tych działań w "krytycznych"

fazach rozwojowych charakteryzujących się podwyższonym ryzykiem sięgania przez młodzież po te środki.

5. Przekazywanie rzetelnych informacji oraz kształtowanie umiejętności indywidualnych i społecznych sprzyjających podejmowaniu właściwych (prozdrowotnych) decyzji.
6. Wykorzystywanie metod aktywizujących uczestników oraz prowadzenie otwartej, niemoralizującej dyskusji na temat praktycznych i etycznych kwestii, jakie wiążą się z używaniem substancji psychoaktywnych.
7. Włączanie do programu rodziców oraz liderów młodzieżowych, mogących wywrzeć istotny wpływ na zachowanie odbiorców.
8. Dobrze przygotowanie realizatorów, zarówno w zakresie założeń i realizacji danego programu, jak również teoretycznej wiedzy na temat profilaktyki i specyfiki odbiorców programu.
9. Staranna realizacja działań, zgodna z założeniami programu. Spełnieniu tego wskazania sprzyja wysoki poziom zaangażowania zespołu realizatorów oraz zapewnienie im wsparcia merytorycznego, materialnego oraz możliwości uzyskiwania informacji zwrotnych.
10. Monitorowanie i ewaluacja programu, w tym uzyskiwanie informacji zwrotnych od odbiorców programu.

Wdrożenie standardów profilaktycznych, a także poszerzenie bazy programów zgodnych z międzynarodowymi kryteriami jakości (EDDRA) umożliwi upowszechnianie wiedzy o dobrych praktykach i metodach ewaluacji, przyczyniając się do podnoszenia efektywności programów.

Wskaźniki monitoringu:

1. Liczba wdrożonych wojewódzkich, gminnych programów przeciwdziałania narkomanii w bieżącym okresie/w poprzednim okresie.
2. Wyniki badań jakościowych wybranych strategii i programów profilaktycznych.

RODZAJE DZIAŁAŃ

2.1. Upowszechnianie wiedzy na temat standardów programów i strategii profilaktycznych oraz metod ich ewaluacji.

Wskaźniki monitoringu:

1. Liczba szkoleń dla przedstawicieli: jednostek samorządu terytorialnego, placówek systemu oświaty, zakładów opieki zdrowotnej, organizacji pozarządowych w bieżącym okresie/liczba szkoleń w poprzednim okresie.
2. Liczba absolwentów szkoleń w bieżącym okresie/ w poprzednim okresie.
3. Liczba materiałów edukacyjnych.

Ministrowie odpowiedzialni: ministrowie właściwi do spraw: zdrowia, oświaty i wychowania

Podmioty właściwe do podejmowania określonych działań: Krajowe Biuro do Spraw Przeciwdziałania Narkomanii, Instytut Psychiatrii i Neurologii, Centrum Metodyczne Pomocy Psychologiczno-Pedagogicznej

Termin realizacji: 2006, 2007, 2008, 2009, 2010

2.2. Opracowanie i wdrażanie systemu rekomendacji programów profilaktycznych uwzględniających problematykę narkomanii w oparciu o kryteria programu EDDRA (Exchange Drug Demand Reduction Action).

Wskaźniki monitoringu:

1. Liczba rekomendowanych programów w bieżącym okresie/w poprzednim okresie.
Ministrowie odpowiedzialni: ministrowie właściwi do spraw: zdrowia, oświaty i wychowania

Podmioty właściwe do podejmowania określonych działań: Krajowe Biuro do Spraw Przeciwdziałania Narkomanii, Instytut Psychiatrii i Neurologii, Centrum Metodyczne Pomocy Psychologiczno-Pedagogicznej

Termin realizacji: 2006, 2007, 2008, 2009, 2010

Kierunek 3: Podniesienie poziomu wiedzy społeczeństwa na temat problemów związanych z używaniem substancji psychoaktywnych i możliwości zapobiegania zjawisku.

Kampanie społeczne poświęcone propagowaniu wiedzy na temat zagrożeń związanych z używaniem narkotyków dostosowane do potrzeb różnych grup odbiorców pełnią ważną rolę edukacyjną i są istotnym uzupełnieniem realizowanych działań profilaktycznych.

Instytucje odpowiedzialne za realizację działań zmierzających do podniesienia poziomu wiedzy społeczeństwa na temat zjawiska narkotyków i narkomanii oceniają, że podjęte działania w ramach realizacji Krajowego Programu Przeciwdziałania Narkomanii na lata 2002-2005 wymagają kontynuacji.

Wskaźniki monitoringu:

1. Poziom wiedzy społeczeństwa na temat problemów związanych z używaniem narkotyków.

RODZAJE DZIAŁAŃ

3.1. Opracowywanie i upowszechnianie materiałów informacyjno-edukacyjnych z zakresu promocji zdrowia i profilaktyki narkomanii.

Wskaźniki monitoringu:

1. Liczba i nakład materiałów informacyjno-edukacyjnych w bieżącym okresie/w poprzednim okresie.

Ministrowie odpowiedzialni: ministrowie właściwi do spraw: zdrowia, oświaty i wychowania

Podmioty właściwe do podejmowania określonych działań: Krajowe Biuro do Spraw Przeciwdziałania Narkomanii, Centrum Metodyczne Pomocy Psychologiczno-Pedagogicznej, Instytut Psychiatrii i Neurologii

Termin realizacji: 2006, 2007, 2008, 2009, 2010

3.2. Prowadzenie edukacyjnych kampanii społecznych.

Wskaźniki monitoringu:

1. Liczba kampanii edukacyjnych w bieżącym okresie/w poprzednim okresie.

2. Wyniki ewaluacji kampanii edukacyjnych.

Ministrowie odpowiedzialni: minister właściwy do spraw zdrowia

Podmioty właściwe do podejmowania określonych działań: Krajowe Biuro do Spraw Przeciwdziałania Narkomanii

Termin realizacji: 2006, 2007, 2008, 2009, 2010

3.3. Współpraca z mediami w zakresie upowszechniania wiedzy na temat narkomanii i związanych z nią problemów.

Wskaźniki monitoringu:

1. Liczba konferencji prasowych organizowanych na poziomach: centralnym w bieżącym okresie/w poprzednim okresie.
2. Liczba komunikatów dla mediów w bieżącym okresie/w poprzednim okresie.
3. Liczba i treść artykułów w mediach (wycinki prasowe) w bieżącym okresie/w poprzednim okresie.

Ministrowie odpowiedzialni: minister właściwy do spraw zdrowia

Podmioty właściwe do podejmowania określonych działań: Krajowe Biuro do Spraw Przeciwdziałania Narkomanii

Termin realizacji: 2006, 2007, 2008, 2009, 2010

3.4. Promowanie wprowadzenia do programów kształcenia odpowiednich kierunków studiów wyższych zagadnień z zakresu profilaktyki narkomanii i leczenia osób uzależnionych od narkotyków.

Wskaźniki monitoringu:

1. Liczba wydziałów, które wprowadziły odpowiednie programy w bieżącym okresie/w poprzednim okresie.

Ministrowie odpowiedzialni: minister właściwy do spraw szkolnictwa wyższego

Podmioty właściwe do podejmowania określonych działań: minister właściwy do spraw szkolnictwa wyższego

Termin realizacji: 2006, 2007, 2008, 2009, 2010

KIERUNKI DZIAŁAŃ PRZEWDZIANE DO REALIZACJI PRZEZ JEDNOSTKI SAMORZĄDU TERYTORIALNEGO W ZAKRESIE PROFILAKTYKI NARKOMANII

Kierunek 1: Zwiększenie zaangażowania samorządów terytorialnych w przeciwdziałanie narkomanii w szczególności poprzez:

- opracowanie i wdrażanie wojewódzkich i gminnych programów przeciwdziałania narkomanii,
- wspieranie lokalnych i regionalnych inicjatyw w zakresie pierwszorzędowej i drugorzędowej profilaktyki narkomanii oraz działań interwencyjnych adresowanych w szczególności do dzieci i młodzieży zagrożonych narkomanią.

Wskaźniki monitoringu:

1. Liczba jednostek samorządu terytorialnego, które opracowały i wdrożyły wojewódzkie i gminne programy przeciwdziałania narkomanii w bieżącym okresie/w poprzednim okresie.
2. Liczba jednostek samorządu terytorialnego wspierających realizację programów pierwszorzędowej i drugorzędowej profilaktyki w bieżącym okresie/ w poprzednim okresie.
3. Wydatki na realizację wojewódzkich i gminnych programów przeciwdziałania narkomanii na poziomie jednostek samorządu terytorialnego w bieżącym okresie/w poprzednim okresie.

4. Liczba osób objętych oddziaływaniami profilaktyki pierwszorzędowej w systemie oświaty w bieżącym okresie/w poprzednim okresie.
5. Liczba szkół oraz innych placówek systemu oświaty realizujących programy profilaktyki pierwszorzędowej w bieżącym okresie/w poprzednim okresie.
6. Liczba organizacji pozarządowych realizujących programy profilaktyki pierwszorzędowej w bieżącym okresie/w poprzednim okresie.
7. Liczba pozaszkolnych lokalnych projektów profilaktyki pierwszorzędowej w bieżącym okresie/ w poprzednim okresie.
8. Liczba szkół i innych placówek systemu oświaty realizujących programy z zakresu profilaktyki drugorzędowej w bieżącym okresie/w poprzednim okresie.
9. Liczba osób objętych oddziaływaniami profilaktyki drugorzędowej w bieżącym okresie/w poprzednim okresie.
10. Liczba organizacji pozarządowych realizujących programy profilaktyki drugorzędowej w bieżącym okresie/w poprzednim okresie.
11. Liczba pozaszkolnych lokalnych projektów z obszaru profilaktyki drugorzędowej w bieżącym okresie/w poprzednim okresie.
12. Liczba pilotażowych projektów i wyniki ich ewaluacji w bieżącym okresie/w poprzednim okresie.

Kierunek 2: Podniesienie jakości wojewódzkich i gminnych programów przeciwdziałania narkomanii w szczególności poprzez:

- upowszechnienie informacji na temat metodologii konstruowania programów oraz prowadzenie szkoleń dotyczących standardów programów i metod ich ewaluacji.

Wskaźniki monitoringu:

1. Lista publikacji.
2. Liczba szkoleń dla przedstawicieli m.in. szkół, placówek systemu oświaty i opiekuńczo-wychowawczych, pracowników socjalnych, kuratorów w bieżącym okresie/w poprzednim okresie.
3. Liczba szkoleń dla pracowników jednostek samorządu terytorialnego w bieżącym okresie/w poprzednim okresie.
4. Liczba uczestników szkoleń w bieżącym okresie/ w poprzednim okresie.

Kierunek 3: Podniesienie poziomu wiedzy społeczeństwa na temat problemów związanych z używaniem substancji psychoaktywnych i możliwości zapobiegania zjawisku w szczególności poprzez:

- opracowywanie i upowszechnianie materiałów informacyjno-edukacyjnych z zakresu promocji zdrowia i profilaktyki narkomanii, prowadzenie edukacyjnych kampanii społecznych oraz współpracę z mediami.

Wskaźniki monitoringu:

1. Liczba i nakład materiałów informacyjno-edukacyjnych w bieżącym okresie/w poprzednim okresie.
2. Wyniki ewaluacji kampanii edukacyjnych.
3. Liczba konferencji prasowych organizowanych na poziomach: wojewódzkim i gminnym w bieżącym okresie/w poprzednim okresie.
4. Liczba komunikatów dla mediów w bieżącym okresie/w poprzednim okresie.
5. Liczba artykułów w mediach (wycinki prasowe) w bieżącym okresie/w poprzednim okresie.

LECZENIE, REHABILITACJA, OGRANICZANIE SZKÓD ZDROWOTNYCH I REINTEGRACJA SPOŁECZNA

CEL GŁÓWNY: POPRAWA STANU ZDROWIA I FUNKCJONOWANIA SPOŁECZNEGO OSÓB UZALEŻNIONYCH OD NARKOTYKÓW ORAZ UŻYWAJĄCYCH NARKOTYKÓW W SPOSÓB SZKODLIWY

Wskaźniki monitoringu:

1. Liczba nowych zakażeń HIV wśród osób używających narkotyków w bieżącym okresie/w poprzednim okresie.
2. Liczba nowych zakażeń HCV wśród osób używających narkotyków w bieżącym okresie/w poprzednim okresie.
3. Umieralność wśród narkomanów.

KIERUNKI I RODZAJE DZIAŁAŃ PRZEWIDZIANE DO REALIZACJI PRZEZ RESORTY I PODMIOTY WŁAŚCIWE DO PODEJMOWANIA OKREŚLONYCH DZIAŁAŃ W ZAKRESIE LECZENIA, REHABILITACJI, OGRANICZANIA SZKÓD ZDROWOTNYCH I REINTEGRACJI SPOŁECZNEJ

KIERUNKI DZIAŁAŃ

Kierunek 1: Polepszenie jakości postępowania leczniczego, rehabilitacyjnego i programów ograniczania szkód zdrowotnych.

Leczenie osób uzależnionych od narkotyków jest procesem długotrwałym, wymagającym działań zintegrowanych, często wykraczających poza samo leczenie uzależnień. Oferta lecznicza powinna być zróżnicowana, dostosowana do potrzeb i możliwości pacjentów, a programy oparte na naukowych podstawach. Dbałość o podniesienie poziomu leczenia i rehabilitacji osób uzależnionych w istotny sposób wpływa na podniesienie skuteczności realizowanych działań.

Prowadzenie systematycznej i wszechstronnej oceny jakości programów i placówek spowoduje stopniowe wyeliminowanie świadczeniodawców niespełniających minimalnych wymogów, jednocześnie motywując i obligując placówki do podnoszenia jakości świadczeń do standardów akredytacyjnych.

Zgodnie z zaleceniami organizacji międzynarodowych standardy, oprócz zawartości merytorycznej opartej na dobrej praktyce klinicznej, obejmować powinny procedury ewaluacji wyników prowadzonych oddziaływań leczniczych i rehabilitacyjnych oraz odnosić się do zagadnień etycznych związanych z procesem udzielania świadczeń zdrowotnych.

Wskaźniki monitoringu:

1. Liczba zakładów opieki zdrowotnej w procesie akredytacji w bieżącym okresie/w poprzednim okresie.
2. Liczba akredytowanych zakładów opieki zdrowotnej w bieżącym okresie/w poprzednim okresie.

RODZAJE DZIAŁAŃ

1.1. Kontynuacja prac nad opracowaniem standardów leczenia, rehabilitacji i programów ograniczania szkód zdrowotnych przez zespół ekspertów powołany

przez ministra właściwego do spraw zdrowia we współpracy z jednostką odpowiedzialną za akredytację zakładów opieki zdrowotnej.

Wskaźniki monitoringu:

1. Dokumenty zawierające dane o standardach.

Ministrowie odpowiedzialni: minister właściwy do spraw zdrowia

Podmioty właściwe do podejmowania określonych działań: Krajowe Biuro do Spraw Przeciwdziałania Narkomanii, zespół ekspertów powołany przez ministra właściwego do spraw zdrowia, Centrum Monitorowania Jakości w Ochronie Zdrowia

Termin realizacji: 2006 - zakończenie opracowywania standardów

Od 2007 - aktualizowanie standardów

1.2. Opracowanie i wdrażanie, we współpracy z jednostką odpowiedzialną za akredytację placówek służby zdrowia, systemu akredytacji placówek uprawnionych do prowadzenia leczenia i rehabilitacji osób uzależnionych od substancji psychoaktywnych oraz szkodliwie ich używających.

Wskaźniki monitoringu:

1. Procedury akredytacji.

2. Liczba zakładów opieki zdrowotnej ubiegających się o akredytację w bieżącym okresie/w poprzednim okresie.

3. Liczba akredytowanych zakładów opieki zdrowotnej w bieżącym okresie/w poprzednim okresie.

Ministrowie odpowiedzialni: minister właściwy do spraw zdrowia

Podmioty właściwe do podejmowania określonych działań: Krajowe Biuro do Spraw Przeciwdziałania Narkomanii, zespół ekspertów powołany przez ministra właściwego do spraw zdrowia, Centrum Monitorowania Jakości w Ochronie Zdrowia

Termin realizacji: 2006 - przeprowadzenie badania pilotażowego

Od 2007 - implementacja procesu akredytacji

1.3. Wdrażanie programów ewaluacji usług leczniczych, rehabilitacyjnych i programów ograniczania szkód zdrowotnych.

Wskaźniki monitoringu:

1. Liczba podmiotów, w których przeprowadzono ewaluację oraz jej wyniki w bieżącym okresie/ w poprzednim okresie.

2. Wykaz działań upowszechniających informację o metodach i wskaźnikach ewaluacji usług leczniczych.

Ministrowie odpowiedzialni: minister właściwy do spraw zdrowia

Podmioty właściwe do podejmowania określonych działań: Krajowe Biuro do Spraw Przeciwdziałania Narkomanii, Instytut Psychiatrii i Neurologii

Termin realizacji: 2006 - opracowanie systemu

Od 2007 - wdrażanie systemu

Kierunek 2: Poprawa dostępności świadczeń.

Dostępność do leczenia i rehabilitacji osób uzależnionych bądź szkodliwie używających substancji psychoaktywnych jest niewystarczająca. Związane jest to m.in.: z nieadekwatnym do regionalnych potrzeb rozmieszczeniem placówek

lecniczo-rehabilitacyjnych oraz słabym dostosowaniem oferty terapeutyczno-leczniczej do potrzeb odbiorców.

Niezbędne wydaje się tworzenie szerszego dostępu do, pozostających na niewystarczającym poziomie, świadczeń leczniczych - programów leczenia substytucyjnego, redukcji szkód zdrowotnych, programów leczenia i zapobiegania chorobom zakaźnym związanych z używaniem narkotyków. Wyniki badań dotyczące skutecznych oddziaływań rehabilitacyjnych i leczniczych potwierdzają, że ze względu na liczne ograniczenia kompetencji i umiejętności życiowych osób uzależnionych do udziału w życiu społecznym, działania ukierunkowane na ich reintegrację społeczną powinny stanowić integralny element opieki nad pacjentem uzależnionym. Szczególnie istotna rola przypada w tym obszarze jednostkom samorządu terytorialnego. Dalszego rozwoju wymaga system reintegracji społecznej tworzony na mocy ustawy z dnia 13 czerwca 2003 r. o zatrudnieniu socjalnym (Dz. U. Nr 122, poz. 1143, z późn. zm.). Szeroki dostęp do programów postrehabilitacyjnych umożliwi skuteczną readaptację społeczną osób kończących leczenie uzależnienia.

Wskaźniki monitoringu:

1. Odsetek osób objętych leczeniem, w tym osób objętych leczeniem substytucyjnym, wśród ogółu osób uzależnionych i używających narkotyków w sposób szkodliwy w bieżącym okresie/w poprzednim okresie.

RODZAJE DZIAŁAŃ

2.1. Upowszechnienie informacji o placówkach leczniczych i rehabilitacyjnych, prowadzących programy ograniczania szkód zdrowotnych oraz programy reintegracji społecznej.

Wskaźniki monitoringu:

1. Liczba i nakład materiałów informacyjnych w bieżącym okresie/w poprzednim okresie.

Ministrowie odpowiedzialni: minister właściwy do spraw zdrowia

Podmioty właściwe do podejmowania określonych działań: Krajowe Biuro do Spraw Przeciwdziałania Narkomanii

Termin realizacji: 2006, 2007, 2008, 2009, 2010

2.2. Rozwój ambulatoryjnej opieki zdrowotnej w zakresie leczenia i rehabilitacji uzależnienia od narkotyków lub szkodliwego ich używania oraz programów ograniczania szkód zdrowotnych.

Wskaźniki monitoringu:

1. Liczba ambulatoryjnych placówek leczniczych w bieżącym okresie/w poprzednim okresie.
2. Liczba zakontraktowanych i realizowanych świadczeń ambulatoryjnych w bieżącym okresie/w poprzednim okresie.
3. Wysokość nakładów na świadczenia zdrowotne udzielane w trybie ambulatoryjnym w bieżącym okresie/w poprzednim okresie.
4. Wysokość nakładów na programy ograniczania szkód zdrowotnych w bieżącym okresie/w poprzednim okresie.
5. Liczba programów ograniczania szkód zdrowotnych w bieżącym okresie/w poprzednim okresie.

6. Liczba osób objętych programami ograniczania szkód zdrowotnych w bieżącym okresie/w poprzednim okresie.

Ministrowie odpowiedzialni: minister właściwy do spraw zdrowia

Podmioty właściwe do podejmowania określonych działań: Narodowy Fundusz Zdrowia, Krajowe Biuro do Spraw Przeciwdziałania Narkomanii

Termin realizacji: 2006, 2007, 2008, 2009, 2010

2.3. Opracowanie modelu zalecanej sieci minimalnego zabezpieczenia potrzeb w zakresie leczenia i rehabilitacji osób uzależnionych od narkotyków i używających ich w sposób szkodliwy.

Wskaźniki monitoringu:

1. Dokumenty opisujące model.

Ministrowie odpowiedzialni: minister właściwy do spraw zdrowia

Podmioty właściwe do podejmowania określonych działań: Krajowe Biuro do Spraw Przeciwdziałania Narkomanii, Instytut Psychiatrii i Neurologii

Termin realizacji: 2006

2.4. Zwiększenie liczby programów leczenia substytucyjnego oraz liczby świadczonych usług w sposób zapewniający dostępność do nich co najmniej 20 % uzależnionych od opiatów.

Wskaźniki monitoringu:

1. Liczba programów i miejsc w programach w bieżącym okresie/w poprzednim okresie.

2. Dostępność mierzona odsetkiem miejsc w stosunku do szacunkowej liczby osób uzależnionych od opiatów.

3. Wysokość wydatków na leczenie substytucyjne.

Ministrowie odpowiedzialni: minister właściwy do spraw zdrowia, Minister Sprawiedliwości

Podmioty właściwe do podejmowania określonych działań: Narodowy Fundusz Zdrowia, wojewodowie, Krajowe Biuro do Spraw Przeciwdziałania Narkomanii, Centralny Zarząd Służby Więziennej

Termin realizacji: 2006, 2007, 2008, 2009, 2010

2.5. Zwiększenie liczby i różnorodności specjalistycznych programów leczniczych, w tym leczenia substytucyjnego, rehabilitacyjnych i redukcji szkód dla osób uzależnionych od narkotyków w jednostkach penitencjarnych i zakładach dla nieletnich.

Wskaźniki monitoringu:

1. Liczba programów w zakładach penitencjarnych i zakładach dla nieletnich w bieżącym okresie/ w poprzednim okresie.

2. Liczba osób objętych programami.

Ministrowie odpowiedzialni: Minister Sprawiedliwości

Podmioty właściwe do podejmowania określonych działań: Centralny Zarząd Służby Więziennej

Termin realizacji: 2006, 2007, 2008, 2009, 2010

2.6. Zwiększenie dostępności do programów leczenia i zapobiegania chorobom zakaźnym.

Wskaźniki monitoringu:

1. Liczba osób używających narkotyków zaszczepionych przeciw HBV w bieżącym okresie/w poprzednim okresie.
2. Liczba osób używających narkotyków testowanych w kierunku zakażenia HCV w bieżącym okresie/ w poprzednim okresie.
3. Liczba osób używających narkotyków testowanych w kierunku zakażenia HIV w bieżącym okresie/ w poprzednim okresie.
4. Liczba placówek testowania w kierunku zakażenia HIV w bieżącym okresie/w poprzednim okresie.
5. Liczba osób używających narkotyków objętych leczeniem antyretrowirusowym w bieżącym okresie/w poprzednim okresie.

Ministrowie odpowiedzialni: minister właściwy do spraw zdrowia

Podmioty właściwe do podejmowania określonych działań: Narodowy Fundusz Zdrowia, Krajowe Centrum do Spraw AIDS

Termin realizacji: 2006, 2007, 2008, 2009, 2010

Kierunek 3: Podnoszenie kwalifikacji personelu prowadzącego leczenie, rehabilitację i programy ograniczania szkód.

System szkolenia zawodowego w dziedzinie problemów spowodowanych używaniem substancji psychoaktywnych jest niewystarczający, zarówno w akademiach medycznych, jak i uczelniach humanistycznych. Studia medyczne nie wyposażają w umiejętności wczesnego rozpoznawania problemów spowodowanych narkotykami, podejmowania procedur krótkiej interwencji, motywowania do podjęcia leczenia oraz monitorowania stanu zdrowia pacjenta podczas wychodzenia z uzależnienia (np. podczas rozpoznawania nawrotów).

W związku z ważną rolą personelu podstawowej opieki zdrowotnej w procesie wczesnego diagnozowania problemu używania narkotyków konieczne są dalsze działania szkoleniowe adresowane do lekarzy pierwszego kontaktu i pielęgniarek.

W ramach realizacji Krajowego Programu na lata 2002-2005 wdrożono system szkolenia w dziedzinie terapii i rehabilitacji uzależnienia od narkotyków certyfikowany przez ministra właściwego do spraw zdrowia. Kontynuowanie specjalistycznych szkoleń w ramach ww. systemu w istotny sposób wpłynie na jakość udzielanych świadczeń zdrowotnych poprzez zwiększenie liczby wykwalifikowanych terapeutów.

Wskaźniki monitoringu:

1. Liczba certyfikowanych terapeutów w bieżącym okresie/w poprzednim okresie.
2. Liczba przeszkolonych lekarzy i pielęgniarek w bieżącym okresie/w poprzednim okresie.

RODZAJE DZIAŁAŃ

3.1. Prowadzenie specjalistycznych programów szkoleniowych w zakresie specjalisty i instruktora terapii uzależnienia od narkotyków.

Wskaźniki monitoringu:

1. Liczba zrealizowanych szkoleń w bieżącym okresie/w poprzednim okresie.

2. Wyniki ewaluacji szkoleń.
3. Liczba osób przeszkolonych w bieżącym okresie/ w poprzednim okresie.

Ministrowie odpowiedzialni: minister właściwy do spraw zdrowia

Podmioty właściwe do podejmowania określonych działań: Krajowe Biuro do Spraw Przeciwdziałania Narkomanii

Termin realizacji: 2006, 2007, 2008, 2009, 2010

3.2. Prowadzenie szkoleń w zakresie problemów spowodowanych narkotykami, w szczególności dla lekarzy podstawowej opieki zdrowotnej, lekarzy specjalistów medycyny rodzinnej, lekarzy specjalistów chorób zakaźnych, pediatrii, położnictwa i pielęgniarek.

Wskaźniki monitoringu:

1. Liczba zrealizowanych szkoleń w bieżącym okresie/w poprzednim okresie.
2. Liczba przeszkolonych osób w bieżącym okresie/ w poprzednim okresie.
3. Wyniki ewaluacji szkoleń.

Ministrowie odpowiedzialni: minister właściwy do spraw zdrowia

Podmioty właściwe do podejmowania określonych działań: Krajowe Biuro do Spraw Przeciwdziałania Narkomanii, Centrum Medyczne Kształcenia Podyplomowego, Naczelna Rada Lekarska, Naczelna Rada Pielęgniarek i Położnych, stowarzyszenia lekarzy

Termin realizacji: 2006, 2007, 2008, 2009, 2010

3.3. Prowadzenie szkoleń w zakresie ograniczania szkód zdrowotnych dla realizatorów programów.

Wskaźniki monitoringu:

1. Liczba szkoleń w dziedzinie ograniczania szkód zdrowotnych w bieżącym okresie/w poprzednim okresie.
2. Liczba absolwentów szkoleń w bieżącym okresie/ w poprzednim okresie.
3. Wyniki ewaluacji szkoleń.

Ministrowie odpowiedzialni: minister właściwy do spraw zdrowia

Podmioty właściwe do podejmowania określonych działań: Krajowe Biuro do Spraw Przeciwdziałania Narkomanii

Termin realizacji: 2006, 2007, 2008, 2009, 2010

3.4. Upowszechnienie wiedzy na temat leczenia, rehabilitacji i ograniczania szkód zdrowotnych m.in. poprzez wydawanie materiałów informacyjno-edukacyjnych.

Wskaźniki monitoringu:

1. Wykaz i nakłady publikacji i materiałów informacyjno-edukacyjnych.

Ministrowie odpowiedzialni: minister właściwy do spraw zdrowia

Podmioty właściwe do podejmowania określonych działań: Krajowe Biuro do Spraw Przeciwdziałania Narkomanii

Termin realizacji: 2006, 2007, 2008, 2009, 2010

KIERUNKI DZIAŁAŃ PRZEWIDZIANE DO REALIZACJI PRZEZ JEDNOSTKI SAMORZĄDU TERYTORIALNEGO W ZAKRESIE LECZENIA, REHABILITACJI, OGRANICZANIA SZKÓD ZDROWOTNYCH I REINTEGRACJI SPOŁECZNEJ

Kierunek 1: Polepszenie jakości postępowania leczniczego, rehabilitacyjnego i programów ograniczania szkód zdrowotnych w szczególności poprzez:

- wspieranie szkoleń adresowanych do lekarzy, pielęgniarek i realizatorów programów ograniczania szkód zdrowotnych.

Wskaźniki monitoringu:

1. Liczba uczestników szkoleń w bieżącym okresie/ w poprzednim okresie.

Kierunek 2: Poprawa dostępności świadczeń na poziomie regionalnym i lokalnym w szczególności poprzez:

- rozwój ambulatoryjnej opieki zdrowotnej w zakresie leczenia i rehabilitacji uzależnienia od narkotyków lub szkodliwego ich używania,
- rozwój programów ograniczania szkód zdrowotnych,
- rozwój programów leczenia substytucyjnego,
- wdrażanie programów i działań ukierunkowanych na reintegrację społeczną osób uzależnionych,
- upowszechnianie informacji na temat placówek i programów dla osób uzależnionych.

Wskaźniki monitoringu:

1. Odsetek osób objętych leczeniem wśród ogółu osób uzależnionych i używających narkotyków w sposób szkodliwy w bieżącym okresie/w poprzednim okresie.
2. Liczba ambulatoryjnych placówek leczniczych w bieżącym okresie/w poprzednim okresie.
3. Liczba programów ograniczania szkód zdrowotnych w bieżącym okresie/w poprzednim okresie.
4. Liczba osób objętych programami ambulatoryjnymi i ograniczania szkód zdrowotnych w bieżącym okresie/w poprzednim okresie.
5. Liczba lokalnych programów reintegracji społecznej osób uzależnionych w bieżącym okresie/w poprzednim okresie.
6. Liczba organizacji pozarządowych działających na rzecz reintegracji osób uzależnionych i ich rodzin w bieżącym okresie/w poprzednim okresie.
7. Liczba klubów, ośrodków wsparcia, punktów poradnictwa dla osób uzależnionych w bieżącym okresie/w poprzednim okresie.
8. Liczba uzależnionych w alternatywnych dla wolnego rynku pracy formach zatrudnienia w bieżącym okresie/w poprzednim okresie.
9. Wysokość nakładów na świadczenia zdrowotne udzielane w trybie ambulatoryjnym, programy ograniczania szkód zdrowotnych i reintegracji społecznej.
10. Liczba i nakład materiałów informacyjnych w bieżącym okresie/w poprzednim okresie.
11. Liczba jednostek samorządu terytorialnego, które posiadają aktualne bazy danych o placówkach leczniczych, rehabilitacyjnych i reintegracji społecznej w bieżącym okresie/w poprzednim okresie.

OGRANICZENIE PODAŻY

CEL GŁÓWNY: OGRANICZENIE DOSTĘPNOŚCI NARKOTYKÓW

Wskaźniki monitoringu:

1. Wyniki badań ankietowych realizowanych na próbach reprezentatywnych.
2. Wyniki monitoringu cen narkotyków na nielegalnym rynku.

KIERUNKI DZIAŁAŃ

Kierunek 1: Zahamowanie tempa wzrostu krajowej, nielegalnej produkcji narkotyków syntetycznych, prekursorów oraz narkotyków wytwarzanych z surowców naturalnych.

Od kilkunastu lat Polska jest dużym producentem nielegalnych narkotyków syntetycznych, w szczególności amfetaminy. Odpowiednie służby dysponują technikami umożliwiającymi monitoring tego zjawiska. Skuteczne ograniczenie krajowej produkcji, głównie przez skoordynowane działania organów ścigania i system wczesnego ostrzegania o pojawieniu się nowych środków syntetycznych, będzie oznaczać zmniejszenie dostępności narkotyków syntetycznych w kraju oraz istotny wkład Polski w ograniczenie ich obecności w Europie.

Niezwykle ważne jest także zapobieganie tworzeniu nielegalnych laboratoriów produkujących amfetaminę, co zamierza się osiągnąć poprzez monitorowanie substancji służących do jej produkcji. Cel ten osiągnięty powinien zostać poprzez utworzenie międzyresortowego komitetu do spraw kontroli obrotu prekursorami. Bez zinstytucjonalizowanego podmiotu skupiającego przedstawicieli wszystkich podmiotów zajmujących się tą problematyką prowadzenie skutecznej kontroli wydaje się niemożliwe.

Kolejnym krokiem jest pozyskanie dla ww. komitetu partnera do współpracy w postaci przedstawicieli zarówno przemysłu chemicznego, jak i farmaceutycznego.

Ze względu na dynamicznie zmieniające się sposoby produkcji narkotyków, pojawianie się nowych narkotyków oraz zastępowanie prekursorów znajdujących się pod ścisłą kontrolą innymi, nowymi substancjami, wyłania się potrzeba stworzenia bardziej elastycznego instrumentu umożliwiającego monitoring producentów oraz potrzeba stworzenia platformy współpracy z przemysłem farmaceutycznym oraz chemicznym.

Pojawiające się na nielegalnym rynku nowe narkotyki syntetyczne stanowią zagrożenie nie tylko dla porządku prawnego, ale przede wszystkim dla zdrowia publicznego.

Należy wprowadzić stały monitoring rynku narkotyków, realizowany za pomocą pilotażowego projektu dotyczącego pozyskiwania narkotyków. Umożliwi to wychwytywanie nowych substancji oraz wykrywanie niebezpiecznych domieszek.

Wskaźniki monitoringu:

1. Liczba zlikwidowanych nielegalnych laboratoriów narkotyków syntetycznych, wyniki profilowania amfetaminy i BMK (liczba profili, liczba połączonych spraw) w bieżącym okresie/w poprzednim okresie.
2. Liczba i areał nielegalnych upraw maku wysokomorfinowego, konopi indyjskich i innych roślin zawierających substancje psychoaktywne w bieżącym okresie/w poprzednim okresie.
3. Raporty z prac międzyresortowego komitetu do spraw kontroli obrotu prekursorami.

RODZAJE DZIAŁAŃ

1.1. Utworzenie międzyresortowego komitetu do spraw kontroli obrotu prekursorami i wdrożenie systemu kontroli i monitorowania.

Wskaźniki monitoringu:

1. Raporty z prac międzyresortowego komitetu do spraw kontroli obrotu prekursorami.
2. Wyniki kontroli i monitoringu.

Ministrowie odpowiedzialni: ministrowie właściwi do spraw: wewnętrznych, zdrowia, finansów publicznych, Minister Obrony Narodowej

Podmioty właściwe do podejmowania określonych działań: Policja, Straż Graniczna, Służba Celna, Żandarmeria Wojskowa, Główny Inspektor Sanitarny, Główny Inspektor Farmaceutyczny, Inspektor do Spraw Substancji i Preparatów Chemicznych

Termin realizacji: 2007, 2008, 2009, 2010

1.2. Stworzenie systemu współpracy z przemysłem chemicznym oraz farmaceutycznym.

Wskaźniki monitoringu:

1. Dokumenty i sprawozdania ze współpracy.

Ministrowie odpowiedzialni: minister właściwy do spraw zdrowia

Podmioty właściwe do podejmowania określonych działań: Krajowe Biuro do Spraw Przeciwdziałania Narkomanii, Inspektor do Spraw Substancji i Preparatów Chemicznych, Główny Inspektor Farmaceutyczny, Główny Inspektor Sanitarny, wojewódzcy inspektorzy farmaceutyczni, państwowi inspektorzy sanitarni.

Termin realizacji: 2006, 2007, 2008, 2009, 2010

1.3. Kontynuacja prac nad wdrożeniem systemu wczesnego ostrzegania o nowych narkotykach.

Wskaźniki monitoringu:

1. Wyniki ewaluacji procesu tworzenia i wdrażania systemu wczesnego ostrzegania.

Ministrowie odpowiedzialni: ministrowie właściwi do spraw: wewnętrznych, zdrowia, finansów publicznych

Podmioty właściwe do podejmowania określonych działań: Krajowe Biuro do Spraw Przeciwdziałania Narkomanii, Policja, Straż Graniczna, Służba Celna

Termin realizacji: 2006, 2007, 2008, 2009, 2010

1.4. Zainicjowanie pilotażowego projektu dotyczącego pozyskiwania i monitorowania substancji występujących na nielegalnym rynku narkotyków.

Wskaźniki monitoringu:

1. Wyniki ewaluacji procesu realizacji projektu.

Ministrowie odpowiedzialni: minister właściwy do spraw wewnętrznych

Podmioty właściwe do podejmowania określonych działań: Policja, Straż Graniczna

Termin realizacji: 2007, 2008, 2009, 2010

Kierunek 2: Zahamowanie wzrostu przemytu narkotyków i prekursorów na rynek wewnętrzny.

Geograficzne położenie Polski nakłada na nasz kraj obowiązek wzmocnienia działań w zakresie ograniczania przemytu narkotyków. Cel ten można zrealizować jedynie poprzez wzmocnienie dotychczasowej współpracy zarówno na płaszczyźnie krajowej, jak i międzynarodowej.

Na polski rynek wewnętrzny przedostają się prekursorzy do produkcji narkotyków głównie przez wschodnią granicę.

Za priorytetowy kierunek działań należy uznać kraje Europy Wschodniej (Rosja, Ukraina, Białoruś). Granica z ww. państwami jest jednocześnie granicą zewnętrzną Unii Europejskiej. Ponadto kraje te leżą na szlaku przemytu heroiny z Afganistanu tzw. Szlak Jedwabny. Polska leży również na szlaku przemytu kokainy i pełni rolę kraju tranzytowego.

Kolejnym elementem skutecznym w walce z przestępczością narkotykową są wspólne grupy śledcze do spraw narkotyków. Pozwala to na połączenie sił odrębnych instytucji w walce z przestępczością narkotykową.

Wskaźniki monitoringu:

1. Liczba konfiskat i ilości narkotyków oraz prekursorów pochodzących z przemytu w bieżącym okresie/w poprzednim okresie.

RODZAJE DZIAŁAŃ

2.1. Rozwijanie współpracy operacyjnej międzynarodowej i transgranicznej odpowiednich służb.

Wskaźniki monitoringu:

1. Dokumenty potwierdzające zaistnienie nowych form współpracy.

Ministrowie odpowiedzialni: ministrowie właściwi do spraw: wewnętrznych, zdrowia, finansów publicznych

Podmioty właściwe do podejmowania określonych działań: Policja, Straż Graniczna, Służba Celną, Główny Inspektor Farmaceutyczny, Główny Inspektor Sanitarny, Inspektor do Spraw Substancji i Preparatów Chemicznych

Termin realizacji: 2006, 2007, 2008, 2009, 2010

2.2. Utworzenie stałych grup roboczych składających się z przedstawicieli instytucji odpowiedzialnych za zwalczanie przemytu narkotyków.

Wskaźniki monitoringu:

1. Liczba utworzonych grup roboczych w bieżącym okresie/w poprzednim okresie.
2. Wyniki prac grup roboczych.

Ministrowie odpowiedzialni: ministrowie właściwi do spraw: wewnętrznych, zdrowia, finansów publicznych

Podmioty właściwe do podejmowania określonych działań: Policja, Straż Graniczna, Służba Celną, Główny Inspektor Farmaceutyczny, Główny Inspektor Sanitarny, Inspektor do Spraw Substancji i Preparatów Chemicznych

Termin realizacji: 2006, 2007, 2008, 2009, 2010

Kierunek 3: Zmniejszenie handlu narkotykami na poziomie detalicznym.

Wszelkie działania mające na celu zwalczanie pojedynczych dealerów narkotykowych mają istotne znaczenie dla podniesienia poczucia bezpieczeństwa

obywateli. Istotnym jest, aby działania takie przeprowadzane były w sposób celowy, a nie przypadkowy. Należy m.in. rozwijać programy szkoleniowe dla policjantów wyznaczonych do zwalczania handlu detalicznego.

Wskaźniki monitoringu:

1. Liczba osób zatrzymanych przez Policję pod zarzutem handlu narkotykami w bieżącym okresie/ w poprzednim okresie.
2. Liczba wydanych zezwoleń dla zakładów opieki zdrowotnej nieprowadzących aptek zakładowych, zakładów leczniczych dla zwierząt, lekarzy dentystów i lekarzy weterynarii oraz lekarzy prowadzących indywidualną praktykę lekarską w bieżącym okresie/w poprzednim okresie.

RODZAJE DZIAŁAŃ

3.1. Rozwijanie systemów zwalczania handlu detalicznego.

Wskaźniki monitoringu:

1. Liczba osób zatrzymanych przez Policję pod zarzutem handlu narkotykami w bieżącym okresie/ w poprzednim okresie.

Ministrowie odpowiedzialni: minister właściwy do spraw wewnętrznych

Podmioty właściwe do podejmowania określonych działań: Policja, Straż Graniczna

Termin realizacji: 2006, 2007, 2008, 2009, 2010

3.2. Rozwijanie programów szkoleniowych dla policjantów wyznaczonych do zwalczania handlu detalicznego.

Wskaźniki monitoringu:

1. Liczba szkoleń w bieżącym okresie/w poprzednim okresie.
2. Liczba przeszkolonych osób w bieżącym okresie/ w poprzednim okresie.

Ministrowie odpowiedzialni: minister właściwy do spraw wewnętrznych

Podmioty właściwe do podejmowania określonych działań: Policja

Termin realizacji: 2006, 2007, 2008, 2009, 2010

3.3. Kontynuacja kontroli nad legalnymi lekami w zakładach opieki zdrowotnej nieprowadzących aptek, w aptekach szpitalnych oraz w jednostkach wojskowych.

Wskaźniki monitoringu:

1. Dane na temat niezgodnego z procedurami zabezpieczenia leków.

Ministrowie odpowiedzialni: ministrowie właściwi do spraw: wewnętrznych, zdrowia, Minister Obrony Narodowej

Podmioty właściwe do podejmowania określonych działań: Wojewódzcy Inspektorzy Farmaceutyczni, Zarząd Wojskowej Służby Zdrowia

Termin realizacji: 2006, 2007, 2008, 2009, 2010

Kierunek 4: Poprawa poziomu koordynacji procesu zwalczania przestępczości narkotykowej.

W Polsce zbyt wiele instytucji posiada upoważnienie ustawowe do zajmowania się problematyką przestępczości narkotykowej. Bardzo często powoduje to spory

kompetencyjne pomiędzy instytucjami, a także "niezdrową konkurencję", co ogranicza skuteczność zwalczania przestępczości narkotykowej.

Powoduje to także nieczytelność w zakresie odpowiedzialności instytucjonalnej.

Taki stan rzeczy odbija się również negatywnie na możliwości uzyskiwania kompletnego obrazu dotyczącego przestępczości narkotykowej w Polsce, tj. danych statystycznych na temat wskaźników przestępczości i liczby konfiskat.

Jako główne zadanie wysuwa się jasne określenie podmiotu wiodącego odpowiedzialnego za zwalczanie przestępczości narkotykowej i odpowiedzialnego za koordynację tych działań.

Kolejnym elementem ułatwiającym podejmowanie działań w ww. zakresie byłoby stworzenie Strategii Zwalczania Przestępczości Narkotykowej zawierającej priorytetowe kierunki działania w obszarze redukcji podaży narkotykowej. Biorąc pod uwagę skalę problemu narkotykowego oraz liczbę funkcjonariuszy skierowanych do jego zwalczania, należy uświadomić sobie, że nie są oni w stanie skutecznie przeciwdziałać wszystkim zarysowującym się problemom.

Wskaźniki monitoringu:

1. Dokument - Strategia Zwalczania Przestępczości Narkotykowej.

RODZAJE DZIAŁAŃ

4.1. Przygotowanie i wdrożenie Strategii Zwalczania Przestępczości Narkotykowej.

Wskaźniki monitoringu:

1. Dokument - Strategia Zwalczania Przestępczości Narkotykowej.

Ministrowie odpowiedzialni: ministrowie właściwi do spraw: wewnętrznych, finansów publicznych, Minister Obrony Narodowej

Podmioty właściwe do podejmowania określonych działań: Policja, Straż Graniczna, Służba Celna

Termin realizacji: 2006 - przygotowanie strategii

2007, 2008, 2009, 2010 - wdrażanie strategii

Kierunek 5: Wzmocnienie działań ukierunkowanych na rozbięcie finansowej struktury narkobiznesu.

Uzasadnienie kierunku

Podstawowym celem działalności zorganizowanych grup przestępczych jest generowanie zysków. Dlatego też działania organów zwalczających przestępczość narkotykową powinny przede wszystkim pozbawiać grupy przestępcze zaplecza finansowego. Mając na uwadze doświadczenia państw zachodnich, w szczególności USA oraz RFN, cel taki osiągnąć można poprzez prowadzenie równoległych śledztw finansowych.

Pozbawianie zysków narkotykowych uzyskiwanych przez grupy przestępcze powinno zostać określone jako działanie priorytetowe.

W tym zakresie niezwykle ważne jest kontynuowanie bliskiej współpracy z Generalnym Inspektorem Informacji Finansowej.

Wskaźniki monitoringu:

1. Łączna wartość zabezpieczonego mienia w sprawach narkotykowych.
2. Liczba i wartość wstrzymanych transakcji w bieżącym okresie/w poprzednim okresie.

RODZAJE DZIAŁAŃ

5.1. Przeciwdziałanie legalizacji dochodów pochodzących z nielegalnych lub nieujawnionych źródeł.

Wskaźniki monitoringu:

1. Liczba spraw z art. 299 k.k. w bieżącym okresie/ w poprzednim okresie.
2. Liczba wyroków skazujących w sprawach z art. 299 k.k. w bieżącym okresie/w poprzednim okresie.
3. Liczba spraw dotyczących wykorzystywania przez sąd art. 45 k.k. (przepadek korzyści) w bieżącym okresie/w poprzednim okresie.

Ministrowie odpowiedzialni: minister właściwy do spraw finansów publicznych, Minister Sprawiedliwości

Podmioty właściwe do podejmowania określonych działań: Generalny Inspektor Informacji Finansowej, Prokurator Krajowy

Termin realizacji: 2006, 2007, 2008, 2009, 2010

WSPÓŁPRACA MIĘDZYNARODOWA

CEL GŁÓWNY: WSPARCIE REALIZACJI KRAJOWEGO PROGRAMU POPRZEZ WPLYW NA KSZTAŁTOWANIE POLITYKI MIĘDZYNARODOWEJ

Wskaźniki monitoringu:

1. Wykaz polskich propozycji przyjętych w procesie uzgadniania programów i strategii europejskich i międzynarodowych.
2. Wysokość międzynarodowych funduszy przeznaczonych na przeciwdziałanie narkomanii w Polsce.

KIERUNKI DZIAŁAŃ

Kierunek 1: Zwiększenie zaangażowania Polski w planowanie, tworzenie i koordynowanie polityki antynarkotykowej Unii Europejskiej.

Członkostwo Polski w Unii Europejskiej wiąże się z przyjęciem obowiązków związanych z aktywnym członkostwem w tej organizacji. Oznacza to m.in. zdolność do uczestniczenia w procesie decyzyjnym na poziomie unijnym i współuczestnictwo w wypracowywaniu kierunków polityki Unii Europejskiej zarówno w aspekcie ograniczania podaży, jak i popytu na narkotyki.

W traktatach konstytuujących Unię Europejską w obecnym kształcie znajdują się bezpośrednie odniesienia do problemu narkotyków i narkomanii (np. art. 152 Traktatu o Wspólnocie Europejskiej, art. 31 i 34 Traktatu o Unii Europejskiej). Podpisany Traktat Konstytucyjny umieszcza problem narkotykowy również w zakresie przedmiotowym Unii (np. art. I-15, I-39, III-172, III-179 czy III-206).

Z punktu widzenia pełnoprawnego uczestnictwa Polski w strukturach europejskich, krajowa strategia powinna korespondować z dokumentem o charakterze ponadnarodowym, jakim jest Strategia Unijna. Z tym wiąże się aktywne

uczestnictwo Polski we wszystkich forach, gdzie kwestia problemu narkotykowego jest omawiana, w celu wywierania wpływu na wprowadzanie nowych rozwiązań prawnych i organizacyjnych oraz kreowanie polityki w tym zakresie.

Wskaźniki monitoringu:

1. Wykaz instytucji unijnych, w których pracach biorą udział przedstawiciele Polski.
2. Lista zadań realizowanych w obszarze koordynacji polityki unijnej.

RODZAJE DZIAŁAŃ

1.1. Udział w tworzeniu aktów prawnych Unii Europejskiej dotyczących narkotyków i zjawiska narkomanii.

Wskaźniki monitoringu:

1. Wykaz aktów prawnych współtworzonych przez przedstawicieli Polski.

Ministrowie odpowiedzialni: ministrowie właściwi do spraw: wewnętrznych, zagranicznych, zdrowia, finansów publicznych

Podmioty właściwe do podejmowania określonych działań: Krajowe Biuro do Spraw Przeciwdziałania Narkomanii, Główny Inspektor Farmaceutyczny, Główny Inspektor Sanitarny, Inspektor do Spraw Substancji i Preparatów Chemicznych, Krajowe Centrum do Spraw AIDS, Policja, Straż Graniczna, Służba Celna

Termin realizacji: 2006, 2007, 2008, 2009, 2010

1.2. Wnoszenie inicjatyw krajowych pod obrady Unii Europejskiej.

Wskaźniki monitoringu:

1. Lista inicjatyw wniesionych pod obrady Unii Europejskiej.

Ministrowie odpowiedzialni: ministrowie właściwi do spraw: wewnętrznych, zagranicznych, zdrowia, finansów publicznych

Podmioty właściwe do podejmowania określonych działań: Krajowe Biuro do Spraw Przeciwdziałania Narkomanii, Główny Inspektor Farmaceutyczny, Główny Inspektor Sanitarny, Inspektor do Spraw Substancji i Preparatów Chemicznych, Krajowe Centrum do Spraw AIDS, Policja, Straż Graniczna, Służba Celna

Termin realizacji: 2006, 2007, 2008, 2009, 2010

Kierunek 2: Zwiększenie zaangażowania Polski w prace instytucji i organizacji międzynarodowych zajmujących się zjawiskiem narkomanii.

Współpraca w zakresie narkotyków prowadzona na poziomie unijnym oparta jest w dużej mierze na osiągnięciach wypracowanych przez wspólnotę międzynarodową pod auspicjami Narodów Zjednoczonych. Na dorobek prawny wspólnoty międzynarodowej składają się najważniejsze konwencje międzynarodowe, takie jak Jednolita Konwencja o Środkach Odurzających z 1961 r., Konwencja o Substancjach Psychotropowych z 1971 r. czy Konwencja Narodów Zjednoczonych o zwalczaniu nielegalnego obrotu środkami odurzającymi i substancjami psychotropowymi z 1988 r.

Międzynarodowa współpraca prowadzona jest w oparciu o prace instytucji i organizacji działających globalnie oraz regionalnie i lokalnie. Ze względu na swój wielosektorowy charakter (działania z zakresu popytu, podaży, badań), współpraca ta wymaga przede wszystkim skutecznych mechanizmów koordynacyjnych.

Wskaźniki monitoringu:

1. Wykaz instytucji międzynarodowych, w których pracach biorą udział przedstawiciele Polski.
2. Lista raportów i publikacji przygotowanych przez organizacje międzynarodowe z udziałem Polski.
3. Wykaz rezolucji przygotowanych i wspieranych przez stronę polską podczas sesji Komisji Środków Odurzających - CND w Wiedniu.

RODZAJE DZIAŁAŃ

2.1. Prowadzenie sprawozdawczości na rzecz organizacji międzynarodowych.

Wskaźniki monitoringu:

1. Wykaz wypełnionych kwestionariuszy sprawozdawczych.
  2. Lista raportów i publikacji udostępnionych organizacjom międzynarodowym.
- Ministrowie odpowiedzialni: ministrowie właściwi do spraw: wewnętrznych, zagranicznych, zdrowia, finansów publicznych, Minister Sprawiedliwości
- Podmioty właściwe do podejmowania określonych działań: Krajowe Biuro do Spraw Przeciwdziałania Narkomanii, Główny Inspektor Farmaceutyczny, Główny Inspektor Sanitarny, Inspektor do Spraw Substancji i Preparatów Chemicznych, Krajowe Centrum do Spraw AIDS, Policja, Straż Graniczna, Służba Celna, Centralny Zarząd Służby Więziennej
- Termin realizacji: 2006, 2007, 2008, 2009, 2010

2.2. Udział polskich służb działających w obszarze redukcji podaży w międzynarodowych projektach i działaniach operacyjnych zwalczających handel, produkcję i przemyt narkotyków.

Wskaźniki monitoringu:

1. Lista projektów międzynarodowych z udziałem Polski.
  2. Wykaz międzynarodowych działań operacyjnych z udziałem Polski.
- Ministrowie odpowiedzialni: ministrowie właściwi do spraw: wewnętrznych, finansów publicznych
- Podmioty właściwe do podejmowania określonych działań: Policja, Straż Graniczna, Służba Celna
- Termin realizacji: 2006, 2007, 2008, 2009, 2010

Kierunek 3: Rozwój współpracy międzynarodowej Polski z krajami sąsiedzkimi zarówno w kontekście walki z nielegalnym obrotem narkotykami, jak i programów z dziedziny ochrony zdrowia.

Jednym z głównych priorytetów Unii Europejskiej w obszarze współpracy międzynarodowej jest udzielanie pomocy krajom trzecim oraz państwom będącym producentami i krajami tranzytowymi, tak by ich działania były bardziej skuteczne w zmniejszaniu popytu i podaży narkotyków.

Szczególną uwagę w tym kontekście zwraca się na państwa leżące wzdłuż wschodniej granicy Unii, tj. Rosję, Ukrainę i Białoruś, gdzie, jak wskazują statystyki międzynarodowe, występują szczególnie wysokie wskaźniki dotyczące poziomu konsumpcji i produkcji narkotyków, zakażeń wirusem HIV, HCV, HBV wśród

iniekcyjnych użytkowników narkotyków oraz zgonów z powodu narkotyków. Zjawiska te stanowią problem dla bezpieczeństwa i zdrowia publicznego w tych krajach oraz państwach członkowskich Unii Europejskiej. Należy podjąć odpowiednie działania polegające m.in. na wsparciu eksperckim, w celu efektywniejszej realizacji działań antynarkotykowych w krajach leżących wzdłuż wschodniej granicy Unii. Szczególną rolę w tej dziedzinie mają do odegrania państwa członkowskie Unii Europejskiej graniczące ze wspomnianymi krajami, w szczególności zaś Polska.

Wskaźniki monitoringu:

1. Lista projektów obejmujących współpracę z krajami sąsiedzkimi w obszarze redukcji podaży.
2. Lista projektów obejmujących współpracę z krajami sąsiedzkimi w obszarze redukcji popytu.

RODZAJE DZIAŁAŃ

3.1. Wzmocnienie priorytetu współpracy transgranicznej w polityce Unii Europejskiej w dziedzinie ograniczania popytu i podaży narkotyków.

Wskaźniki monitoringu:

1. Wykaz aktów prawnych i rezolucji, dotyczących działań w obszarach priorytetowych dla Polski.
2. Lista inicjatyw dotyczących współpracy z krajami sąsiedzkimi wniesionych przez Polskę.

Ministrowie odpowiedzialni: ministrowie właściwi do spraw: wewnętrznych, zagranicznych, zdrowia, finansów publicznych

Podmioty właściwe do podejmowania określonych działań: Krajowe Biuro do Spraw Przeciwdziałania Narkomanii, Główny Inspektor Farmaceutyczny, Główny Inspektor Sanitarny, Inspektor do Spraw Substancji i Preparatów Chemicznych, Krajowe Centrum do Spraw AIDS, Policja, Straż Graniczna, Służba Celna

Termin realizacji: 2006, 2007, 2008, 2009, 2010

3.2. Opracowanie projektów wsparcia z zakresu ograniczania popytu i podaży narkotyków w krajach sąsiedzkich Polski.

Wskaźniki monitoringu:

1. Lista realizowanych projektów.
2. Wielkość funduszy przeznaczonych przez Rząd Polski na rozwój współpracy w zakresie problemu narkotyków i narkomanii z krajami sąsiedzkimi.

Ministrowie odpowiedzialni: ministrowie właściwi do spraw: wewnętrznych, administracji publicznej, zagranicznych, zdrowia, finansów publicznych

Podmioty właściwe do podejmowania określonych działań: Krajowe Biuro do Spraw Przeciwdziałania Narkomanii, Główny Inspektor Farmaceutyczny, Główny Inspektor Sanitarny, Krajowe Centrum do Spraw AIDS, Policja, Straż Graniczna, Służba Celna

Termin realizacji: 2006, 2007, 2008, 2009, 2010

BADANIA I MONITORING

CEL GŁÓWNY: WSPARCIE INFORMACYJNE REALIZACJI KRAJOWEGO PROGRAMU PRZECIWDZIAŁANIA NARKOMANII

Wskaźniki monitoringu:

1. Użyteczność wyników monitoringów dla kształtowania polityki wobec narkotyków i narkomanii - wyniki zewnętrznej ewaluacji w postaci raportu.
2. Użyteczność wyników monitoringów dla oceny realizacji Krajowego Programu Przeciwdziałania Narkomanii - wyniki zewnętrznej ewaluacji w postaci raportu.
3. Użyteczność wyników monitoringów dla lepszego rozumienia zjawiska narkotyków i narkomanii - wyniki zewnętrznej ewaluacji w postaci raportu.

KIERUNKI I RODZAJE DZIAŁAŃ PRZEWIDZIANE DO REALIZACJI PRZEZ RESORTY I PODMIOTY WŁAŚCIWE DO PODEJMOWANIA OKREŚLONYCH DZIAŁAŃ W ZAKRESIE BADAŃ I MONITORINGU PROBLEMU NARKOTYKÓW I NARKOMANII

KIERUNKI DZIAŁAŃ

Kierunek 1: Monitorowanie epidemiologiczne problemu narkotyków i narkomanii w Polsce na tle Europy.

Stałe monitorowanie sytuacji epidemiologicznej w zakresie narkotyków dostarcza podstaw do planowania konkretnych działań oraz przesłanek do oceny ich skuteczności. Poprzez zbieranie dostępnych w tym obszarze danych statystycznych oraz prowadzenie badań ankietowych, jakościowych i kohortowych, a także szacowanie liczby użytkowników narkotyków możliwa jest ocena sytuacji narkotykowej w Polsce. Ponadto prowadzenie monitoringu zjawiska na różnych poziomach zapewni możliwość porównań między województwami i porównań międzynarodowych, pozwoli lepiej rozumieć procesy zachodzące na scenie narkotykowej, a także stworzy podstawy do lepszej koordynacji działań w skali kraju i Europy.

Kierunek działań "Monitorowanie epidemiologiczne problemu narkotyków i narkomanii w Polsce na tle Europy" ma charakter praktyczny. Dane będą zbierane i analizowane w trybie rocznym, z intencją dostarczenia wniosków i rekomendacji użytecznych dla polityków i profesjonalistów zajmujących się profilaktyką i rozwiązywaniem problemu narkomanii.

Monitorowanie epidemiologiczne, zarówno od strony popytu, jak i podaży narkotyków, pozwoli ocenić skalę problemu, a także w konsekwencji zaplanować skuteczne strategie przeciwdziałania dalszemu rozwojowi zjawiska narkomanii. Zapewnienie odpowiedniej informacji wydaje się zatem warunkiem niezbędnym dla prowadzenia racjonalnej i akceptowanej społecznie polityki wobec narkomanii.

Wskaźniki monitoringu:

1. Wyniki monitoringu epidemiologicznego publikowane w corocznych raportach o stanie problemu narkotyków i narkomanii w Polsce.
2. Roczny raport EMCDDA dotyczący sytuacji epidemiologicznej w krajach Unii Europejskiej i Norwegii.

RODZAJE DZIAŁAŃ

1.1. Zbieranie i analiza danych statystycznych dotyczących epidemiologii problemu narkotyków i narkomanii.

Wskaźniki monitoringu:

1. Aktualizowana corocznie charakterystyka trendów następujących wskaźników epidemiologicznych:

- zgłaszalność do leczenia oraz korzystanie z innych rodzajów pomocy i wsparcia,
- przyjęcia do stacjonarnego leczenia psychiatrycznego z powodu problemu narkotyków,
- zgony związane z narkotykami według rejestru GUS,
- zakażenia HIV i HCV wśród osób używających narkotyków w iniekcjach,
- ceny narkotyków,
- konfiskaty narkotyków,
- czystość narkotyków,
- przestępstwa stwierdzone, postępowania wszczęte, podejrzani o popełnienie przestępstwa przeciwko ustawie o przeciwdziałaniu narkomanii w podziale na rodzaje narkotyków,
- korzystanie z pomocy społecznej z powodu narkomanii,
- korzystanie z pomocy poradni psychologiczno-pedagogicznych w związku z używaniem narkotyków.

Ministrowie odpowiedzialni: ministrowie właściwi do spraw: wewnętrznych, administracji publicznej, zdrowia, finansów publicznych, oświaty i wychowania, Minister Obrony Narodowej, Minister Sprawiedliwości

Podmioty właściwe do podejmowania określonych działań: Krajowe Biuro do Spraw Przeciwdziałania Narkomanii, Instytut Psychiatrii i Neurologii, Państwowy Zakład Higieny, Policja, Służba Celna, Straż Graniczna, Żandarmeria Wojskowa, Centralny Zarząd Służby Więziennej, Główny Urząd Statystyczny, ministrowie właściwi do spraw: zabezpieczenia społecznego, oświaty i wychowania

Termin realizacji: 2006, 2007, 2008, 2009, 2010

1.2. Badania ankietowe w populacji generalnej oraz wśród młodzieży szkolnej.

Wskaźniki monitoringu:

1. Charakterystyka rozpowszechnienia używania narkotyków oraz jego dynamiki.

Ministrowie odpowiedzialni: minister właściwy do spraw zdrowia

Podmioty właściwe do podejmowania określonych działań: Krajowe Biuro do Spraw Przeciwdziałania Narkomanii, Instytut Psychiatrii i Neurologii

Termin realizacji: 2006, 2010 - badania populacji generalnej

2007 - badania wśród młodzieży szkolnej

1.3. Badania metodami jakościowymi wśród użytkowników narkotyków.

Wskaźniki monitoringu:

1. Charakterystyka wzorów używania narkotyków, problemów z tym związanych oraz ich dynamiki.

2. Identyfikacja czynników marginalizacji społecznej związanej z używaniem narkotyków.

Ministrowie odpowiedzialni: minister właściwy do spraw zdrowia

Podmioty właściwe do podejmowania określonych działań: Krajowe Biuro do Spraw Przeciwdziałania Narkomanii, Instytut Psychiatrii i Neurologii

Termin realizacji: 2006, 2007, 2008, 2009, 2010

1.4. Badania kohortowe użytkowników narkotyków.

Wskaźniki monitoringu:

1. Monitorowanie rozmiarów umieralności wśród narkomanów.
2. Monitorowanie czynników ryzyka zgonu wśród narkomanów.

Ministrowie odpowiedzialni: minister właściwy do spraw zdrowia

Podmioty właściwe do podejmowania określonych działań: Krajowe Biuro do Spraw Przeciwdziałania Narkomanii, Instytut Psychiatrii i Neurologii, Państwowy Zakład Higieny

Termin realizacji: 2006, 2008, 2010

1.5. Badania przekrojowe dotyczące występowania zakażeń HIV i HCV wśród użytkowników narkotyków.

Wskaźniki monitoringu:

1. Określenie rozmiarów występowania zakażeń HIV i HCV wśród narkomanów.
2. Identyfikacja czynników ryzyka zakażeń HIV i HCV.

Ministrowie odpowiedzialni: minister właściwy do spraw zdrowia

Podmioty właściwe do podejmowania określonych działań: Krajowe Biuro do Spraw Przeciwdziałania Narkomanii, Państwowy Zakład Higieny

Termin realizacji: 2007, 2008, 2009, 2010

1.6. Oszacowania liczby użytkowników narkotyków, w tym użytkowników problemowych.

Wskaźniki monitoringu:

1. Coroczna aktualizacja i okresowa walidacja oszacowań liczby użytkowników narkotyków, w tym użytkowników problemowych.

Ministrowie odpowiedzialni: minister właściwy do spraw zdrowia

Podmioty właściwe do podejmowania określonych działań: Krajowe Biuro do Spraw Przeciwdziałania Narkomanii, Instytut Psychiatrii i Neurologii

Termin realizacji: 2006, 2007, 2008, 2009, 2010

1.7. Inicjowanie i wspieranie badań naukowych w obszarze redukcji popytu na narkotyki przyczyniających się do lepszego zrozumienia zjawiska narkomanii.

Wskaźniki monitoringu:

1. Liczba zainicjowanych badań naukowych nad problematyką narkomanii.
2. Liczba wspieranych badań naukowych nad problematyką narkomanii.
3. Wyniki badań.

Ministrowie odpowiedzialni: ministrowie właściwi do spraw: zdrowia, nauki

Podmioty właściwe do podejmowania określonych działań: Krajowe Biuro do Spraw Przeciwdziałania Narkomanii, minister właściwy do spraw nauki

Termin realizacji: 2006, 2007, 2008, 2009, 2010

Kierunek 2: Monitorowanie reakcji społecznych na problem narkotyków i narkomanii, w tym monitorowanie i ewaluacja Krajowego Programu Przeciwdziałania Narkomanii.

Uzasadnienie kierunku

Poznanie percepcji społecznej problemu narkomanii stanowi podstawę do kształtowania, zgodnych z oczekiwaniem społecznym, działań z zakresu redukcji popytu i podaży.

Monitorowanie prasy oraz badania populacji generalnej stanowią cenne źródła informacji dla praktyków oraz osób odpowiedzialnych za kreowanie polityki w obszarze przeciwdziałania narkomanii, dające obraz, w jaki sposób opinia publiczna postrzega prowadzone przez nich działania. Poznanie poglądów społeczeństwa na temat polityki wobec problemu narkomanii oraz samego zjawiska da szansę zarówno na zaplanowanie racjonalnych i efektywnych działań np. kampanii społecznych, które miałyby na celu przekonać społeczeństwo do podjętych działań, jak i umożliwi zmodyfikowanie prowadzonej polityki. Ponadto powyższy kierunek działań dostarczy wskaźników potrzebnych do ewaluacji Krajowego Programu Przeciwdziałania Narkomanii. Badania przeprowadzone corocznie, a także w cyklu kilkuletnim umożliwią również monitorowanie wykonania Krajowego Programu. Coroczny raport monitorujący określi, na jakim etapie realizacji znajduje się Program. Ponadto zaplanowano opracowanie dwóch raportów ewaluacyjnych. Mają one na celu ocenę skuteczności i efektywności zrealizowanych zadań.

Wskaźniki monitoringu:

1. Wyniki monitoringu reakcji społecznych na problem narkotyków i narkomanii publikowane w corocznych raportach o stanie problemu narkotyków i narkomanii w Polsce.
2. Wyniki monitoringu Krajowego Programu publikowane w postaci corocznych raportów.
3. Wyniki ewaluacji Krajowego Programu opublikowane w postaci raportu - dwukrotnie: w trzecim roku realizacji programu (2008 r.) i rok po zakończeniu realizacji programu (2011 r.).

RODZAJE DZIAŁAŃ

2.1. Analiza danych statystycznych dotyczących reakcji na problem narkotyków i narkomanii.

Wskaźniki monitoringu:

1. Aktualizowana corocznie charakterystyka trendów wskaźników aktywności w zakresie redukcji popytu i podaży na narkotyki.

Ministrowie odpowiedzialni: minister właściwy do spraw zdrowia, Minister Sprawiedliwości

Podmioty właściwe do podejmowania określonych działań: Krajowe Biuro do Spraw Przeciwdziałania Narkomanii, Centralny Zarząd Służby Więziennej

Termin realizacji: 2006, 2007, 2008, 2009, 2010

2.2. Zbieranie i analiza danych na temat aktywności jednostek samorządu terytorialnego w obszarze ograniczania popytu na narkotyki.

Wskaźniki monitoringu:

1. Wyniki analiz zebranych danych.

Ministrowie odpowiedzialni: minister właściwy do spraw zdrowia

Podmioty właściwe do podejmowania określonych działań: Krajowe Biuro do Spraw Przeciwdziałania Narkomanii w zakresie zbierania i analizy danych, jednostki samorządu terytorialnego w zakresie dostarczania danych

Termin realizacji: 2006, 2007, 2008, 2009, 2010

2.3. Opracowanie i upowszechnianie systemu ewidencjonowania aktywności profilaktycznych oraz pilotażowe wdrożenie systemu w wybranych jednostkach samorządu terytorialnego.

Wskaźniki monitoringu:

1. System ewidencjonowania aktywności profilaktycznych opracowany i przetestowany.

Ministrowie odpowiedzialni: minister właściwy do spraw zdrowia

Podmioty właściwe do podejmowania określonych działań: Krajowe Biuro do Spraw Przeciwdziałania Narkomanii

Termin realizacji: 2006, 2007 - opracowanie systemu i pilotażowe wdrożenie

Od 2008 - upowszechnianie systemu

2.4. Badania ankietowe w populacji generalnej oraz wśród młodzieży szkolnej.

Wskaźniki monitoringu:

1. Charakterystyka trendów w zakresie:

- postaw wobec narkotyków,
- postaw wobec narkomanii i narkomanów,
- polityki wobec narkotyków i narkomanii.

Ministrowie odpowiedzialni: minister właściwy do spraw zdrowia

Podmioty właściwe do podejmowania określonych działań: Krajowe Biuro do Spraw Przeciwdziałania Narkomanii, Instytut Psychiatrii i Neurologii

Termin realizacji: 2006, 2010 - badania w populacji generalnej

2007 - badania wśród młodzieży szkolnej

2.5. Badania metodami jakościowymi w wybranych grupach.

Wskaźniki monitoringu:

1. Ocena systemu pomocy dla użytkowników narkotyków.
2. Ocena postaw społecznych wobec użytkowników narkotyków.

Ministrowie odpowiedzialni: minister właściwy do spraw zdrowia

Podmioty właściwe do podejmowania określonych działań: Krajowe Biuro do Spraw Przeciwdziałania Narkomanii, Instytut Psychiatrii i Neurologii

Termin realizacji: 2006, 2007, 2008, 2009, 2010

2.6. Monitoring prasy.

Wskaźniki monitoringu:

1. Aktualizowana corocznie informacja o poziomie zainteresowania prasy problemem narkotyków oraz jego poszczególnymi aspektami (używanie okazjonalne, problemowe, szkody, podaż, popyt, reakcje społeczne itp.).
2. Liczba informacji w prasie o problemie narkotyków.

Ministrowie odpowiedzialni: minister właściwy do spraw zdrowia

Podmioty właściwe do podejmowania określonych działań: Krajowe Biuro do Spraw Przeciwdziałania Narkomanii

Termin realizacji: 2006, 2007, 2008, 2009, 2010

2.7. Szacowanie kosztów problemu narkotyków i narkomanii.

Wskaźniki monitoringu:

1. Coroczna aktualizacja i okresowa walidacja oszacowań społecznych kosztów problemu narkotyków.
2. Analiza dynamiki wydatków budżetowych związanych z problemem narkotyków.

Ministrowie odpowiedzialni: minister właściwy do spraw zdrowia

Podmioty właściwe do podejmowania określonych działań: Krajowe Biuro do Spraw Przeciwdziałania Narkomanii

Termin realizacji: 2007, 2008, 2009, 2010

Kierunek 3: Rozwój i konsolidacja systemu informacji o narkotykach i narkomanii.

Uzasadnienie kierunku

Centrum Informacji o Narkotykach i Narkomanii, które znajduje się w Krajowym Biurze do Spraw Przeciwdziałania Narkomanii, od początku swojej działalności stara się zbierać wystandaryzowanymi metodami dane o problemie narkotyków i narkomanii. Stosowanie w krajach Unii Europejskiej tej samej metodologii prowadzonych badań umożliwia dokonywanie porównań międzynarodowych. Pozwala również na agregowanie danych na poziomie ogólnoeuropejskim. Europejskie Centrum Monitorowania Narkotyków i Narkomanii jest instytucją odpowiedzialną za gromadzenie i analizę danych w Unii Europejskiej. Instytucja ta jest jedną z agencji Unii Europejskiej i jej prace koncentrują się przede wszystkim w pięciu kluczowych obszarach:

- rozpowszechnienie używania narkotyków w populacji generalnej i w jej segmentach (np. młodzież),
- zgłaszalność do leczenia,
- umieralność w związku z narkotykami,
- zakażenia HIV, HBV, HCV itp.,
- oszacowania liczby narkomanów.

Krajowe Centra, w tym również polskie Centrum, zobligowane są do dostosowywania sposobów zbierania danych w kluczowych obszarach do standardów wymaganych przez Europejskie Centrum. Podjęcie prac nad poprawieniem jakości danych w zakresie dwóch wskaźników epidemiologicznych pozwoli w większym stopniu wypełniać obowiązek sprawozdawczy wobec Europejskiego Centrum. W sferze działalności Centrum Informacji znajduje się również sieć ekspertów wojewódzkich, która została utworzona w 2001 r. i stanowi część ogólnopolskiego systemu wymiany informacji. Szkolenia ekspertów pozwolą na podniesienie ich umiejętności, co przełoży się na lepszą jakość regionalnych raportów.

Ponadto wskazane jest przeprowadzenie badań dotyczących efektywności różnych form leczenia.

Wskaźniki monitoringu:

1. Ocena systemu informacji o narkotykach i narkomanii dokonana przez Radę Naukową lub panel ekspertów.
2. Ocena systemu informacji o narkotykach i narkomanii dokonana przez EMCDDA.

RODZAJE DZIAŁAŃ

3.1. Wdrożenie systemu zbierania danych w zakresie jednego wskaźnika oraz poprawa jakości danych w zakresie dwóch wskaźników epidemiologicznych spośród pięciu kluczowych wskaźników rekomendowanych przez EMCDDA.

Wskaźniki monitoringu:

1. Ogólnopolskie dane o zgłaszalności do leczenia według standardu EMCDDA publikowane w raportach od 2008 r.
2. Zwaliowane oszacowania liczby osób używających problemowo narkotyki - corocznie.
3. Wyniki badań kohortowych dotyczących umieralności narkomanów publikowane co dwa lata w raportach.
4. Wskaźnik zgonów związanych z narkotykami bardziej zgodny ze standardem EMCDDA (selekcja zgonów według dwóch przyczyn zgonu) od 2009 r.
5. Wskaźnik zgonów związanych z narkotykami z rejestrów specjalnych (Policji) zgodny ze standardem EMCDDA od 2007 r.

Ministrowie odpowiedzialni: minister właściwy do spraw: wewnętrznych, zdrowia

Podmioty właściwe do podejmowania określonych działań: Krajowe Biuro do Spraw Przeciwdziałania Narkomanii, Instytut Psychiatrii i Neurologii, Główny Urząd Statystyczny, Policja

Termin realizacji: 2006, 2007, 2008, 2009, 2010

3.2. Wdrożenie systemu zbierania danych dotyczących podaży na narkotyki zgodnie z wymogami instytucji międzynarodowych oraz na potrzeby krajowe.

Wskaźniki monitoringu:

1. Dostarczenie danych w zakresie:
  - liczby konfiskat i ilości skonfiskowanych narkotyków,
  - cen narkotyków na nielegalnym rynku,
  - czystości i składu chemicznego narkotyków,
  - liczby przestępstw stwierdzonych, postępowań wszczętych, liczby osób podejrzanych o popełnienie przestępstwa przeciwko ustawie o przeciwdziałaniu narkomanii w podziale na rodzaje narkotyków,
  - liczby czynów popełnionych przez nieletnich.

Ministrowie odpowiedzialni: minister właściwy do spraw: wewnętrznych, administracji publicznej, finansów publicznych, Minister Obrony Narodowej

Podmioty właściwe do podejmowania określonych działań: Policja, Straż Graniczna, Służba Celna, Żandarmeria Wojskowa

Termin realizacji: 2007, 2008, 2009, 2010

3.3. Wdrożenie systemu zbierania danych dotyczących narkotyków w ruchu drogowym.

Wskaźniki monitoringu:

1. Aktualizowane corocznie dane dotyczące problemu narkotyków w ruchu drogowym:

- liczba przeprowadzonych testów na obecność narkotyków, w tym testów z wynikiem pozytywnym,
- liczba wypadków drogowych spowodowanych przez osoby będące pod wpływem narkotyków, w tym wypadków ze skutkiem śmiertelnym.

Ministrowie odpowiedzialni: minister właściwy do spraw wewnętrznych

Podmioty właściwe do podejmowania określonych działań: Policja

Termin realizacji: 2007 - wdrażanie systemu

Od 2008 - corocznie, zbieranie i analiza danych

3.4. Rozwój i konsolidacja monitoringów wojewódzkich poprzez szkolenie ekspertów wojewódzkich oraz konsultowanie ich pracy.

Wskaźniki monitoringu:

1. Monitoring regionalny realizowany we wszystkich województwach - wyniki publikowane w corocznych raportach.

Ministrowie odpowiedzialni: minister właściwy do spraw zdrowia

Podmioty właściwe do podejmowania określonych działań: Krajowe Biuro do Spraw Przeciwdziałania Narkomanii, Wojewódzcy Eksperci

Termin realizacji: 2006, 2007, 2008, 2009, 2010

3.5. Opracowanie i upowszechnienie metodologii monitoringów lokalnych.

Wskaźniki monitoringu:

1. Podręcznik zawierający protokół realizowania monitoringu w skali lokalnej.

2. Monitoring lokalny realizowany w większości dużych miast (100 tys. mieszkańców i więcej) - wyniki publikowane w raportach.

3. Sieć miast realizujących monitoring lokalny.

Ministrowie odpowiedzialni: minister właściwy do spraw zdrowia

Podmioty właściwe do podejmowania określonych działań: Krajowe Biuro do Spraw Przeciwdziałania Narkomanii, władze samorządowe wybranych miast

Termin realizacji: 2006, 2007 - opracowanie metodologii

Od 2008 - upowszechnianie metodologii

3.6. Opracowanie i wdrożenie systemu ewaluacji leczenia.

Wskaźniki monitoringu:

1. Podręcznik zawierający protokół ewaluacji leczenia.

2. Ewaluacja realizowana przez wybrane specjalistyczne placówki leczenia i rehabilitacji.

3. Sieć placówek prowadzących ewaluację.

Ministrowie odpowiedzialni: minister właściwy do spraw zdrowia

Podmioty właściwe do podejmowania określonych działań: Krajowe Biuro do Spraw Przeciwdziałania Narkomanii

Termin realizacji: 2006 - opracowanie systemu

Od 2007 - wdrożenie systemu

3.7. Baza danych programów profilaktyki, leczenia i rehabilitacji.

Wskaźniki monitoringu:

1. Liczba programów w bazie danych w bieżącym okresie/w poprzednim okresie.

Ministrowie odpowiedzialni: minister właściwy do spraw zdrowia

Podmioty właściwe do podejmowania określonych działań: Krajowe Biuro do Spraw Przeciwdziałania Narkomanii

Termin realizacji: 2007, 2008, 2009, 2010

KIERUNKI DZIAŁAŃ PRZEWIDZIANE DO REALIZACJI PRZEZ JEDNOSTKI SAMORZĄDU TERYTORIALNEGO W ZAKRESIE BADAŃ I MONITORINGU PROBLEMU NARKOTYKÓW I NARKOMANII

Kierunek 1: Monitorowanie epidemiologiczne problemu narkotyków i narkomanii na szczeblu lokalnym i wojewódzkim w szczególności poprzez:

- zbieranie i analizę danych statystycznych dotyczących problemu narkotyków i narkomanii,
- badania ankietowe w populacji generalnej oraz wśród młodzieży szkolnej na poziomie lokalnym i wojewódzkim,
- oszacowanie liczby użytkowników narkotyków, w tym użytkowników problemowych.

Wskaźniki monitoringu:

1. Aktualizowana corocznie charakterystyka trendu następujących wskaźników:

- zgłaszalność do leczenia oraz korzystanie z innych rodzajów pomocy i wsparcia,
- zgony związane z narkotykami,
- zakażenia HIV i HCV wśród osób używających narkotyków w iniekcji,
- ceny narkotyków,
- notowania przez Policję w związku z używaniem narkotyków.

2. Charakterystyka rozpowszechnienia używania narkotyków oraz jego dynamiki.

3. Coroczna aktualizacja i okresowa walidacja oszacowań liczby użytkowników narkotyków, w tym użytkowników problemowych.

Kierunek 2: Monitorowanie reakcji społecznych na problem narkotyków i narkomanii w szczególności poprzez:

- zbieranie i analizę danych statystycznych na poziomie lokalnym,
- badania ankietowe w populacji generalnej oraz wśród młodzieży szkolnej na poziomie lokalnym i wojewódzkim.

Wskaźniki monitoringu:

1. Aktualizowana corocznie charakterystyka trendu następujących wskaźników:

- zasięg działań profilaktycznych,
- zasięg i jakość programów lokalnych.

2. Charakterystyka trendów w zakresie:

- postaw wobec narkotyków,
- postaw wobec narkomanii i narkomanów,
- polityki wobec narkotyków i narkomanii.

Kierunek 3: Rozwój i konsolidacja systemu informacji o narkotykach i narkomanii w szczególności poprzez:

- realizację corocznych monitoringów wojewódzkich,

- wdrażanie monitoringów na poziomie lokalnym (w miastach powyżej 100 tys. mieszkańców).

Wskaźniki monitoringu:

1. Wyniki monitoringu regionalnego.
2. Liczba miast realizujących monitoring lokalny w bieżącym okresie/w poprzednim okresie.

OBSZAR 1 - PROFILAKTYKA

CEL GŁÓWNY: ZAHAMOWANIE TEMPWA WZROSTU POPYTU NA NARKOTYKI					
Wskaźniki monitoringu: 1. Tempo wzrostu rozpowszechnienia używania narkotyków w różnych grupach wiekowych					
2. Tempo wzrostu rozpowszechnienia używania narkotyków w populacji generalnej w wieku powyżej 16 roku życia					
Kierunki działań	Rodzaje działań	Termin	Ministrowie odpowiedzialni	Podmioty właściwe	Wskaźniki monitoringu
1	2	3	4	5	6
<p>1. Zwiększenie zaangażowania administracji rządowej w przeciwdziałanie narkomanii oraz wspieranie rozwoju lokalnej polityki przeciwdziałania narkomanii</p> <p>Wskaźniki monitoringu:</p> <p>1. Wydatki na ograniczenie popytu na narkotyki na poziomie jednostek samorządu terytorialnego w bieżącym okresie/ w poprzednim okresie</p> <p>2. Programy ograniczania popytu na narkotyki, przygotowane przez właściwych ministrów</p>	<p>1.1. Opracowanie i implementacja programów administracji rządowej w zakresie ograniczania popytu na narkotyki</p>	<p>2006 2007 2008 2009 2010</p>	<p>Ministrowie właściwi do spraw: wewnętrznych, administracji publicznej, zdrowia, oświaty i wychowania, kultury i ochrony dziedzictwa narodowego, transportu, Minister Sprawiedliwości, Minister Obrony Narodowej</p>	<p>* KBPN * Ministrowie właściwi do spraw: wewnętrznych, administracji publicznej, zdrowia, oświaty i wychowania, kultury i ochrony dziedzictwa narodowego, transportu, Minister Sprawiedliwości, Minister Obrony Narodowej</p>	<p>1. Wykaz programów opracowanych przez właściwych ministrów wymienionych w ustawie</p> <p>2. Wykaz wdrożonych programów opracowanych przez właściwych ministrów wymienionych w ustawie</p>

wymienionych w ustawie 3. Liczba i odsetek					
<p>jednostek samorządu terytorialnego, które pracowały i wdrożyły programy przeciwdziałania narkomanii w bieżącym okresie/w poprzednim okresie</p> <p>4. Wydatki na ograniczanie popytu na narkotyki poniesione przez właściwych ministrów w bieżącym okresie/ w poprzednim okresie</p>	<p>1.2. Wspieranie inicjatyw w zakresie pierwszorzędowej profilaktyki narkomanii, w szczególności mających charakter nowatorski</p>	<p>2006 2007 2008 2009 2010</p>	<p>Ministrowie właściwi do spraw: zdrowia, oświaty i wychowania</p>	<p>* KBPN * IPiN * CMPPP</p>	<p>1. Liczba szkół i innych placówek systemu oświaty realizujących programy profilaktyki pierwszorzędowej w bieżącym okresie/ w poprzednim okresie, którym udzielono wsparcia merytorycznego i/lub finansowego przez administrację rządową</p> <p>2. Liczba organizacji pozarządowych realizujących programy profilaktyki pierwszorzędowej w bieżącym okresie/ w poprzednim okresie, którym udzielono wsparcia merytorycznego i/lub finansowego przez administrację rządową</p> <p>3. Liczba pozaszkolnych lokalnych</p>

					<p>projektów profilaktyki pierwszorzędowej w bieżącym okresie/ w poprzednim okresie, którym udzielono wsparcia</p> <p>merytorycznego i/lub finansowego przez administrację rządową</p> <p>4. Liczba odbiorców programów w bieżącym okresie/w poprzednim okresie</p> <p>5. Liczba pilotażowych projektów i wyniki ich ewaluacji w bieżącym okresie/w poprzednim okresie</p>
	<p>1.3. Wspieranie inicjatyw w zakresie profilaktyki drugorzędowej w szczególności mających charakter nowatorski, adresowanych do różnych grup docelowych, przede wszystkim do dzieci i młodzieży zagrożonej narkomanią</p>	<p>2006 2007 2008 2009 2010</p>	<p>Ministrowie właściwi do spraw: zdrowia, oświaty i wychowania</p>	<p>* KBPN * IPiN * CMPPP</p>	<p>1. Liczba szkół i innych placówek systemu oświaty realizujących programy z zakresu profilaktyki drugorzędowej w bieżącym okresie/w poprzednim okresie, którym udzielono wsparcia</p> <p>merytorycznego</p>

					<p>i/lub finansowego przez administrację rządową</p> <p>2. Liczba organizacji pozarządowych realizujących programy profilaktyki drugorzędowej w bieżącym okresie/ w poprzednim okresie, którym udzielono wsparcia merytorycznego i/lub finansowego przez administrację rządową</p> <p>3. Liczba pozaszkolnych projektów z obszaru profilaktyki drugorzędowej w bieżącym okresie/w poprzednim okresie, którym udzielono wsparcia merytorycznego i/lub finansowego przez administrację rządową</p> <p>4. Liczba odbiorców programów w bieżącym okresie/w poprzednim</p>
--	--	--	--	--	---

					okresie 5. Liczba pilotażowych projektów i wyniki ich ewaluacji w bieżącym okresie/ w poprzednim okresie
	1.4. Prowadzenie szkoleń w zakresie problematyki ograniczania popytu na narkotyki oraz zasad konstruowania lokalnych strategii profilaktycznych, w szczególności dla przedstawicieli : samorządów, instytucji administracji rządowej i organizacji pozarządowych oraz pracowników szkół i innych placówek systemu oświaty, zakładów dla nieletnich, Policji, więziennictwa i wojska	2006 2007 2008 2009 2010	Ministrowie właściwi do spraw: wewnętrznych , administracji publicznej, zdrowia, oświaty i wychowania, Minister Sprawiedliwości, Minister Obrony Narodowej	* KBPN * CMPPP * IPiN * ŻW * CZSW * Policja	1. Liczba szkoleń w bieżącym okresie/ w poprzednim okresie 2. Liczba uczestników szkoleń w bieżącym okresie/w poprzednim okresie 3. Liczba jednostek samorządu terytorialnego objętych szkoleniami w bieżącym okresie/ w poprzednim okresie 4. Wyniki ewaluacji szkoleń
2. Podniesienie jakości programów profilaktycznych oraz wojewódzkich, gminnych programów przeciwdziałania narkomanii stanowiących część wojewódzkich i	2.1. Upowszechnianie wiedzy na temat standardów programów i strategii profilaktycznych oraz metod ich ewaluacji	2006 2007 2008 2009 2010	Ministrowie właściwi do spraw: zdrowia, oświaty i wychowania	* KBPN * IPiN * CMPPP	1. Liczba szkoleń dla przedstawicieli: jednostek samorządu terytorialnego , placówek systemu oświaty, zakładów

<p>gminnych strategii rozwiązywania problemów społecznych</p>					<p>opieki zdrowotnej oraz organizacji pozarządowych w bieżącym okresie/ w poprzednim okresie 2. Liczba absolwentów szkoleń w bieżącym okresie/ w poprzednim okresie 3. Liczba materiałów edukacyjnych</p>
<p>Wskaźniki monitoringu: 1. Liczba wdrożonych wojewódzkich, gminnych programów przeciwdziałania narkomanii w bieżącym okresie/ w poprzednim okresie 2. Wyniki badań jakościowych wybranych strategii i programów profilaktycznych</p>	<p>2.2. Opracowanie i wdrażanie systemu rekomendacji programów profilaktycznych uwzględniających problematykę narkomanii w oparciu o kryteria programu EDDRA (Exchange Drug Demand Reduction Action)</p>	<p>2006 2007 2008 2009 2010</p>	<p>Ministrowie właściwi do spraw: zdrowia, oświaty i wychowania</p>	<p>* KBPN * IPiN * CMPPP</p>	<p>1. Liczba rekomendowanych programów w bieżącym okresie/ w poprzednim okresie</p>
<p>3. Podniesienie poziomu wiedzy społeczeństwa na temat problemów związanych z używaniem substancji psychoaktywnych i możliwości zapobiegania</p>	<p>3.1. Opracowywanie i upowszechnianie materiałów informacyjno-edukacyjnych z zakresu promocji zdrowia i profilaktyki narkomanii</p>	<p>2006 2007 2008 2009 2010</p>	<p>Ministrowie właściwi do spraw: zdrowia, oświaty i wychowania</p>	<p>* KBPN * CMPPP * IPiN</p>	<p>1. Liczba i nakład materiałów informacyjno-edukacyjnych w bieżącym okresie/ w poprzednim okresie</p>

zjawisku					
<p>Wskaźniki monitoringu: 1. Poziom wiedzy społeczeństwa na temat problemów związanych z używaniem narkotyków</p>	<p>3.2. Prowadzenie edukacyjnych kampanii społecznych</p>	<p>2006 2007 2008 2009 2010</p>	<p>Minister właściwy do spraw zdrowia</p>	<p>* KBPN</p>	<p>1. Liczba kampanii edukacyjnych w bieżącym okresie/w poprzednim okresie 2. Wyniki ewaluacji kampanii edukacyjnych</p>
	<p>3.3. Współpraca z mediami w zakresie upowszechniania wiedzy na temat narkomanii i związanych z nią problemów</p>	<p>2006 2007 2008 2009 2010</p>	<p>Minister właściwy do spraw zdrowia</p>	<p>* KBPN</p>	<p>1. Liczba konferencji prasowych organizowanych na poziomach: centralnym w bieżącym okresie/w poprzednim okresie 2. Liczba komunikatów dla mediów w bieżącym okresie/w poprzednim okresie 3. Liczba i treść artykułów w mediach (wycinki prasowe) w bieżącym okresie/w poprzednim okresie</p>
	<p>3.4. Promowanie wprowadzenia do programów kształcenia odpowiednich kierunków studiów wyższych zagadnień z zakresu profilaktyki narkomanii i leczenia osób uzależnionych od narkotyków</p>	<p>2006 2007 2008 2009 2010</p>	<p>Minister właściwy do spraw szkolnictwa wyższego</p>	<p>* Minister właściwy do spraw szkolnictwa wyższego</p>	<p>1. Liczba wydziałów, które wprowadziły odpowiednie programy w bieżącym okresie/w poprzednim okresie</p>

Skrócone nazwy instytucji stosowane w tabeli:

KBPN - Krajowe Biuro do Spraw Przeciwdziałania Narkomanii

IPiN - Instytut Psychiatrii i Neurologii
 CMPPP - Centrum Metodyczne Pomocy Psychologiczno-Pedagogicznej
 ŻW - Żandarmeria Wojskowa
 CZSW- Centralny Zarząd Służby Więziennej

OBSZAR 2 - LECZENIE, REHABILITACJA, OGRANICZANIE SZKÓD ZDROWOTNYCH I REINTEGRACJA SPOŁECZNA

CEL GŁÓWNY: POPRAWA STANU ZDROWIA I FUNKCJONOWANIA SPOŁECZNEGO OSÓB UZALEŻNIONYCH OD NARKOTYKÓW ORAZ UŻYWAJĄCYCH NARKOTYKÓW W SPOSÓB SZKODLIWY					
Wskaźniki monitoringu: 1. Liczba nowych zakażeń HIV wśród osób używających narkotyków w bieżącym okresie/w poprzednim okresie					
2. Liczba nowych zakażeń HCV wśród osób używających narkotyków w bieżącym okresie/w poprzednim okresie					
3. Umieralność wśród narkomanów					
Kierunki działań	Rodzaje działań	Termin	Ministrowie odpowiedzialni	Podmioty właściwe	Wskaźniki monitoringu
1	2	3	4	5	6
1. Polepszenie jakości postępowania leczniczego, rehabilitacyjnego i programów ograniczania szkód zdrowotnych	1.1. Kontynuacja prac nad opracowaniem standardów leczenia, rehabilitacji i programów ograniczania szkód zdrowotnych przez zespół ekspertów powołany przez ministra właściwego do spraw zdrowia we współpracy z jednostką odpowiedzialną za	2006 - zakończenie opracowywania standardów Od 2007 - aktualizowanie standardów	Minister właściwy do spraw zdrowia	* KBPN * Zespół ekspertów powołany przez ministra właściwego do spraw zdrowia * Centrum Monitorowania Jakości w	1. Dokumenty zawierające dane o standardach
Wskaźniki monitoringu: 1. Liczba zakładów opieki zdrowotnej w procesie akredytacji w bieżącym	akredytację zakładów opieki zdrowotnej			Ochronie Zdrowia	
okresie/w poprzednim okresie 2. Liczba	1.2. Opracowanie i wdrażanie, we współpracy z jednostką	2006 - przeprowadzenie badania pilotażowego Od 2007 -	Minister właściwy do spraw zdrowia	* KBPN * Zespół ekspertów powołany przez	1. Procedury akredytacji 2. Liczba zakładów opieki

akredytowanych zakładów opieki zdrowotnej w bieżącym okresie/w poprzednim okresie	odpowiedzialna za akredytację placówek służby zdrowia, systemu akredytacji placówek uprawnionych do prowadzenia leczenia i rehabilitacji osób uzależnionych od substancji psychoaktywnych oraz szkodliwie ich używających	implementacja procesu akredytacji		ministra właściwego do spraw zdrowia * Centrum Monitorowania Jakości w Ochronie Zdrowia	zdrowotnej ubiegających się o akredytację w bieżącym okresie/ w poprzednim okresie 3. Liczba akredytowanych zakładów opieki zdrowotnej w bieżącym okresie/w poprzednim okresie
	1.3. Wdrażanie programów ewaluacji usług leczniczych, rehabilitacyjnych i programów ograniczania szkód zdrowotnych	2006 - opracowanie systemu Od 2007 - wdrażanie systemu	Minister właściwy do spraw zdrowia	* KBPN * IPiN	1. Liczba podmiotów, w których przeprowadzono ewaluację oraz jej wyniki w bieżącym okresie/ w poprzednim okresie 2. Wykaz działań upowszechniających informację o metodach i wskaźnikach ewaluacji usług leczniczych
2. Poprawa dostępności świadczeń	2.1. Upowszechnienie informacji o placówkach leczniczych i rehabilitacyjnych, prowadzących programy ograniczania szkód zdrowotnych oraz programy reintegracji społecznej	Corocznie 2006-2010	Minister właściwy do spraw zdrowia	* KBPN	1. Liczba i nakład materiałów informacyjnych w bieżącym okresie/w poprzednim okresie
Wskaźniki monitoringu:					

<p>1. Odsetek osób objętych leczeniem, w tym osób objętych leczeniem</p>					
<p>substytucyjnym, wśród ogółu osób uzależnionych i używających narkotyków w sposób szkodliwy w bieżącym okresie/ w poprzednim okresie</p>	<p>2.2. Rozwój ambulatoryjnej opieki zdrowotnej w zakresie leczenia i rehabilitacji uzależnienia od narkotyków lub szkodliwego ich używania oraz programów ograniczania szkód zdrowotnych</p>	<p>Corocznie 2006-2010</p>	<p>Minister właściwy do spraw zdrowia</p>	<p>* NFZ * KBPN</p>	<p>1. Liczba ambulatoryjnych placówek leczniczych w bieżącym okresie/ w poprzednim okresie 2. Liczba zakontraktowanych i realizowanych świadczeń ambulatoryjnych w bieżącym okresie/w poprzednim okresie 3. Wysokość nakładów na świadczenia zdrowotne udzielane w trybie ambulatoryjnym w bieżącym okresie/ w poprzednim okresie 4. Wysokość nakładów na programy ograniczania szkód zdrowotnych w bieżącym okresie/ w poprzednim okresie 5. Liczba programów ograniczania</p>

					szkód zdrowotnych w bieżącym okresie/w poprzednim okresie 6. Liczba osób objętych programami ograniczania szkód zdrowotnych w bieżącym okresie/ w poprzednim okresie
	2.3. Opracowanie modelu zalecanej sieci minimalnego zabezpieczenia potrzeb w zakresie leczenia i rehabilitacji osób uzależnionych od narkotyków i używających ich w sposób szkodliwy	2006	Minister właściwy do spraw zdrowia	* KBPN * IPiN	1. Dokumenty opisujące model
	2.4. Zwiększenie liczby programów leczenia substytucyjnego oraz liczby świadczonych usług w sposób zapewniający dostępność do nich co najmniej 20 % uzależnionych od opiatów	Corocznie 2006-2010	Minister właściwy do spraw zdrowia, Minister Sprawiedliwości	* Wojewodowie * NFZ * KBPN * Centralny Zarząd Służby Więziennej	1. Liczba programów i miejsc w programach w bieżącym okresie/w poprzednim okresie 2. Dostępność mierzona odsetkiem miejsc w stosunku do szacunkowej liczby osób uzależnionych od opiatów 3. Wysokość

					wydatków na leczenie substytucyjne
	2.5. Zwiększenie liczby i różnorodności specjalistycznych programów leczniczych, w tym leczenia substytucyjnego, rehabilitacyjnych i redukcji szkód dla osób uzależnionych od narkotyków w jednostkach penitencjarnych i zakładach dla nieletnich	Corocznie 2006-2010	Minister Sprawiedliwości	* Centralny Zarząd Służby Więziennej	1. Liczba programów w zakładach penitencjarnych i zakładach dla nieletnich w bieżącym okresie/ w poprzednim okresie 2. Liczba osób objętych programami
	2.6. Zwiększenie dostępności do programów leczenia i zapobiegania chorobom zakaźnym	Corocznie 2006-2010	Minister właściwy do spraw zdrowia	* NFZ * KCds.AIDS	1. Liczba osób używających narkotyków zaszczepionych przeciw HBV w bieżącym okresie/w poprzednim okresie 2. Liczba osób używających narkotyków testowanych w kierunku zakażenia HCV w bieżącym okresie/ w poprzednim okresie 3. Liczba osób używających narkotyków testowanych w kierunku zakażenia HIV w bieżącym okresie/ w poprzednim okresie 4. Liczba placówek

					testowania w kierunku zakażenia HIV w bieżącym okresie/ w poprzednim okresie
					5. Liczba osób używających narkotyków objętych leczeniem antyretrowirusowym w bieżącym okresie/w poprzednim okresie
3. Podnoszenie kwalifikacji personelu prowadzącego leczenie, rehabilitację i programy ograniczania szkód	3.1. Prowadzenie specjalistycznych programów szkoleniowych w zakresie specjalisty i instruktora terapii uzależnienia od narkotyków	Corocznie 2006-2010	Minister właściwy do spraw zdrowia	* KBPN	1. Liczba zrealizowanych szkoleń w bieżącym okresie/ w poprzednim okresie 2. Wyniki ewaluacji szkoleń 3. Liczba osób przeszkolonych w bieżącym okresie/ w poprzednim okresie
Wskaźniki monitoringu: 1. Liczba certyfikowanych					
terapeutów w bieżącym okresie/w poprzednim okresie 2. Liczba przeszkolonych lekarzy i pielęgniarek w bieżącym	3.2. Prowadzenie szkoleń w zakresie problemów spowodowanych narkotykami, w szczególności dla lekarzy podstawowej opieki zdrowotnej, lekarzy specjalistów	Corocznie 2006-2010	Minister właściwy do spraw zdrowia	* KBPN * CMKP * NRL * NRPiP * Stowarzyszenia lekarzy	1. Liczba zrealizowanych szkoleń w bieżącym okresie/ w poprzednim okresie 2. Liczba przeszkolonych osób w bieżącym okresie/ w poprzednim

okresie/ w poprzednim okresie	medycyny rodzinnej, lekarzy specjalistów chorób zakaźnych, pediatrii, położnictwa i pielęgniarek				okresie 3. Wyniki ewaluacji szkoleń
	3.3. Prowadzenie szkoleń w zakresie ograniczania szkód zdrowotnych dla realizatorów programów	Corocznie 2006-2010	Minister właściwy do spraw zdrowia	* KBPN	1. Liczba szkoleń w dziedzinie ograniczania szkód zdrowotnych w bieżącym okresie/ w poprzednim okresie 2. Liczba absolwentów szkoleń w bieżącym okresie/ w poprzednim okresie 3. Wyniki ewaluacji szkoleń
	3.4. Upowszechnienie wiedzy na temat leczenia, rehabilitacji i ograniczania szkód zdrowotnych m.in. poprzez wydawanie materiałów informacyjno-edukacyjnych	Corocznie 2006-2010	Minister właściwy do spraw zdrowia	* KBPN	1. Wykaz i nakłady publikacji i materiałów informacyjno-edukacyjnych

Skrócone nazwy instytucji stosowane w tabeli:

KBPN - Krajowe Biuro do Spraw Przeciwdziałania Narkomanii

KCds.AIDS - Krajowe Centrum do Spraw AIDS

CMKP - Centrum Medyczne Kształcenia Podyplomowego

IPiN - Instytut Psychiatrii i Neurologii

NFZ - Narodowy Fundusz Zdrowia

NRL - Naczelna Rada Lekarska

NRPiP - Naczelna Rada Pielęgniarek i Położnych

OBSZAR 3 - OGRANICZENIE PODAŻY

CEL GŁÓWNY: OGRANICZENIE DOSTĘPNOŚCI NARKOTYKÓW

Wskaźniki monitoringu: 1. Wyniki badań ankietowych realizowanych na próbach

reprezentatywnych					
2. Wyniki monitoringu cen narkotyków na nielegalnym rynku					
Kierunki działań	Rodzaje działań	Termin	Ministrowie odpowiedzialni	Podmioty właściwe	Wskaźniki monitoringu
1	2	3	4	5	6
1. Zahamowanie tempa wzrostu krajowej, nielegalnej produkcji narkotyków syntetycznych, prekursorów oraz narkotyków wytwarzanych z surowców naturalnych	1.1. Utworzenie międzyresortowego komitetu do spraw kontroli obrotu prekursorami i wdrożenie systemu kontroli i monitorowania	Corocznie 2007-2010	Ministrowie właściwi do spraw: wewnętrznych, zdrowia, finansów publicznych, Minister Obrony Narodowej	* Policja * Straż Graniczna * Służba Celna * Żandarmeria Wojskowa * GIS * GIF * I ds. S i P Ch	1. Raporty z prac międzyresortowego komitetu do spraw kontroli obrotu prekursorami 2. Wyniki kontroli i monitoringu
Wskaźniki monitoringu: 1. Liczba zlikwidowanych					
nielegalnych laboratoriów narkotyków syntetycznych, wyniki profilowania amfetaminy i BMK (liczba profili, liczba połączonych spraw) w bieżącym okresie/ w poprzednim okresie 2. Liczba i areał nielegalnych upraw	1.2. Stworzenie systemu współpracy z przemysłem chemicznym oraz farmaceutycznym	Corocznie 2006-2010	Minister właściwy do spraw zdrowia	* KBPN * I ds. S i P Ch * GIF * GIS * wojewódzcy inspektorzy farmaceutyczni * państwowi inspektorzy sanitarni	1. Dokumenty i sprawozdania ze współpracy
maku wysokomorfinowego, konopi indyjskich i innych roślin zawierających substancje psychoaktywne w bieżącym okresie/ w poprzednim okresie	1.3. Kontynuacja prac nad wdrożeniem systemu wczesnego ostrzegania o nowych narkotykach	Corocznie 2006-2010	Ministrowie właściwi do spraw: wewnętrznych, zdrowia, finansów publicznych	* KBPN * Policja * Straż Graniczna * Służba Celna	1. Wyniki ewaluacji procesu tworzenia i wdrażania systemu wczesnego ostrzegania

3. Raporty z prac międzyresortowego komitetu do spraw kontroli obrotu prekursorami	1.4. Zainicjowanie pilotażowego projektu dotyczącego pozyskiwania i monitorowania substancji występujących na nielegalnym rynku narkotyków	Corocznie 2007-2010	Minister właściwy do spraw wewnętrznych	* Policja * Straż Graniczna	1. Wyniki ewaluacji procesu realizacji projektu
2. Zahamowanie wzrostu przemytu narkotyków i prekursorów na rynek wewnętrzny	2.1. Rozwijanie współpracy operacyjnej międzynarodowej i transgranicznej odpowiednich służb	Corocznie 2006-2010	Ministrowie właściwi do spraw: wewnętrznych, zdrowia, finansów publicznych	* Policja * Straż Graniczna * Służba Celna * GIF * GIS * I ds. S i P Ch	1. Dokumenty potwierdzające zaistnienie nowych form współpracy
Wskaźniki monitoringu: 1. Liczba konfiskat i ilości narkotyków oraz					
prekursorów pochodzących z przemytu w bieżącym okresie/w poprzednim okresie	2.2. Utworzenie stałych grup roboczych składających się z przedstawicieli instytucji odpowiedzialnych za zwalczanie przemytu narkotyków	Corocznie 2006-2010	Ministrowie właściwi do spraw: wewnętrznych, zdrowia, finansów publicznych	* Policja * Straż Graniczna * Służba Celna * GIF * GIS * I ds. S i P Ch	1. Liczba utworzonych grup roboczych w bieżącym okresie/w poprzednim okresie 2. Wyniki prac grup roboczych
3. Zmniejszenie handlu narkotykami na poziomie detalicznym	3.1. Rozwijanie systemów zwalczania handlu detalicznego	Corocznie 2006-2010	Minister właściwy do spraw wewnętrznych	* Policja * Straż Graniczna	1. Liczba osób zatrzymanych przez Policję pod zarzutem handlu narkotykami w bieżącym okresie/w poprzednim okresie
Wskaźniki monitoringu:					

1. Liczba osób					
zatrzymanych przez Policję pod zarzutem handlu narkotykami w bieżącym okresie/ w poprzednim okresie	3.2. Rozwijanie programów szkoleniowych dla policjantów wyznaczonych do zwalczania handlu detalicznego	Corocznie 2006-2010	Minister właściwy do spraw wewnętrznych	* Policja	1. Liczba szkoleń w bieżącym okresie/w poprzednim okresie 2. Liczba przeszkolonych osób w bieżącym okresie/ w poprzednim okresie
2. Liczba wydanych zezwoleń dla zakładów opieki zdrowotnej nieprowadzących aptek zakładowych, zakładów leczniczych dla zwierząt, lekarzy dentyistów i lekarzy weterynarii oraz lekarzy prowadzących indywidualną praktykę lekarską w bieżącym okresie/w poprzednim okresie	3.3. Kontynuacja kontroli nad legalnymi lekami w zakładach opieki zdrowotnej nieprowadzących aptek, w aptekach szpitalnych oraz w jednostkach wojskowych	Corocznie 2006-2010	Ministrowie właściwi do spraw: wewnętrznych, zdrowia, Minister Obrony Narodowej	* WIF * ZWSZ	1. Dane na temat niezgodnego z procedurami zabezpieczenia leków
4. Poprawa poziomu koordynacji procesu zwalczania przestępczości narkotykowej	4.1. Przygotowanie i wdrożenie Strategii Zwalczania Przestępczości Narkotykowej	2006 - przygotowanie strategii 2007-2010 - wdrażanie strategii	Ministrowie właściwi do spraw: wewnętrznych, finansów publicznych, Minister Obrony Narodowej	* Policja * Straż Graniczna * Służba Celną	1. Dokument - Strategia Zwalczania Przestępczości Narkotykowej
Wskaźniki monitoringu: 1. Dokument - Strategia Zwalczania Przestępczości Narkotykowej					
5. Wzmocnienie	5.1.	Corocznie	Minister	* Prokurator	1. Liczba

działań ukierunkowanych na rozbicie finansowej struktury narkobiznesu	Przeciwdziałania legalizacji dochodów pochodzących z nielegalnych lub nieujawnionych źródeł	2006-2010	właściwy do spraw finansów publicznych, Minister Sprawiedliwości	Krajowy * Generalny Inspektor Informacji Finansowej	spraw z art. 299 k.k. w bieżącym okresie/ w poprzednim okresie 2. Liczba wyroków skazujących w
Wskaźniki monitoringu: 1. Łączna wartość zabezpieczonego mienia w sprawach narkotykowych 2. Liczba i wartość wstrzymanych transakcji w bieżącym okresie/w poprzednim okresie					sprawach z art. 299 k.k. w bieżącym okresie/ w poprzednim okresie 3. Liczba spraw dotyczących wykorzystania przez sąd art. 45 k.k. (przypadek korzyści) w bieżącym okresie/ w poprzednim okresie

Skrócone nazwy instytucji stosowane w tabeli:

CZSW - Centralny Zarząd Służby Więziennej

GIIF - Generalny Inspektor Informacji Finansowej

KBPN - Krajowe Biuro do Spraw Przeciwdziałania Narkomanii

WIF - Wojewódzcy Inspektorzy Farmaceutyczni

ZWSZ - Zarząd Wojskowej Służby Zdrowia

GIF - Główny Inspektor Farmaceutyczny

GIS - Główny Inspektor Sanitarny

I ds. S i P Ch - Inspektor do Spraw Substancji i Preparatów Chemicznych

OBSZAR 4 - WSPÓŁPRACA MIĘDZYNARODOWA

CEL GŁÓWNY: WSPARCIE REALIZACJI KRAJOWEGO PROGRAMU POPRZEZ WPŁYW NA KSZTAŁTOWANIE POLITYKI MIĘDZYNARODOWEJ					
Wskaźniki monitoringu: 1. Wykaz polskich propozycji przyjętych w procesie uzgadniania programów i strategii europejskich i międzynarodowych					
2. Wysokość międzynarodowych funduszy przeznaczonych na przeciwdziałanie narkomanii w Polsce					
Kierunki działań	Rodzaje działań	Termin	Ministrowie odpowiedzialni	Podmioty właściwe	Wskaźniki monitoringu
1	2	3	4	5	6
1. Zwiększenie zaangażowania	1.1. Udział w tworzeniu aktów	2006 2007	Ministrowie właściwi do	* KBPN * GIF	1. Wykaz aktów prawnych

<p>Polski w planowanie, tworzenie i koordynowanie polityki antynarkotykowej Unii Europejskiej</p> <p>Wskaźniki monitoringu: 1. Wykaz instytucji unijnych, w których pracach biorą udział przedstawiciele Polski 2. Lista zadań realizowanych w obszarze koordynacji</p>	<p>prawnych Unii Europejskiej dotyczących narkotyków i zjawiska narkomanii</p>	<p>2008 2009 2010</p>	<p>spraw: wewnętrznych, zagranicznych, zdrowia, finansów publicznych</p>	<p>* GIS * I ds. S i P Ch * KCds.AIDS * Policja * Straż Graniczna * Służba Celna</p>	<p>współtworzonych przez przedstawicieli Polski</p>
<p>polityki unijnej</p>	<p>1.2. Wnoszenie inicjatyw krajowych pod obrady Unii Europejskiej</p>	<p>2006 2007 2008 2009 2010</p>	<p>Ministrowie właściwi do spraw: wewnętrznych, zagranicznych, zdrowia, finansów publicznych</p>	<p>* KBPN * GIF * GIS * I ds. S i P Ch * KCds.AIDS * Policja * Straż Graniczna * Służba Celna</p>	<p>1. Lista inicjatyw wniesionych pod obrady Unii Europejskiej</p>
<p>2. Zwiększenie zaangażowania Polski w prace instytucji i organizacji międzynarodowych zajmujących się zjawiskiem narkomanii</p>	<p>2.1. Prowadzenie sprawozdawczości na rzecz organizacji międzynarodowych</p>	<p>2006 2007 2008 2009 2010</p>	<p>Ministrowie właściwi do spraw: wewnętrznych, zagranicznych, zdrowia, finansów publicznych, Minister Sprawiedliwości</p>	<p>* KBPN * GIF * GIS * I ds. S i P Ch * KCds.AIDS * Policja * Straż Graniczna * Służba Celna * Centralny Zarząd Służby</p>	<p>1. Wykaz wypełnionych kwestionariuszy sprawozdawczych 2. Lista raportów i publikacji udostępnionych organizacjom międzynarodowym</p>
<p>Wskaźniki monitoringu: 1. Wykaz instytucji międzynarodowych, w których</p>				<p>Więziennej</p>	

pracach udział biorą przedstawiciele Polski 2. Lista raportów i publikacji przygotowanych przez organizacje międzynarodowe z udziałem Polski					
3. Wykaz rezolucji przygotowanych i wspieranych przez stronę polską podczas sesji Komisji Środków Odurzających - CND w Wiedniu	2.2. Udział polskich służb działających w obszarze redukcji podaży w międzynarodowych projektach i działaniach operacyjnych zwalczających handel, produkcję i przemyt narkotyków	2006 2007 2008 2009 2010	Ministrowie właściwi do spraw: wewnętrznych, finansów publicznych	* Policja * Straż Graniczna * Służba Celna	1. Lista projektów międzynarodowych z udziałem Polski 2. Wykaz międzynarodowych działań operacyjnych z udziałem Polski
3. Rozwój współpracy międzynarodowej Polski z krajami sąsiedzkimi zarówno w kontekście walki z nielegalnym obrotem narkotykami, jak i programów z dziedziny ochrony zdrowia	3.1. Wzmocnienie priorytetu współpracy transgranicznej w polityce Unii Europejskiej w dziedzinie ograniczania popytu i podaży narkotyków	2006 2007 2008 2009 2010	Ministrowie właściwi do spraw: wewnętrznych, zagranicznych, zdrowia, finansów publicznych	* KBPN * GIF * GIS * I ds. S i P Ch * KCds.AIDS * Policja * Straż Graniczna * Służba Celna	1. Wykaz aktów prawnych i rezolucji, dotyczących działań w obszarach priorytetowych dla Polski 2. Lista inicjatyw dotyczących współpracy z krajami sąsiedzkimi wniesionych przez Polskę
Wskaźniki monitoringu: 1. Lista projektów obejmujących współpracę z krajami sąsiedzkimi w obszarze redukcji podaży					
2. Lista projektów	3.2. Opracowanie projektów	2006 2007	Ministrowie właściwi do	* KBPN * GIF	1. Lista realizowanych

obejmujących współpracę z krajami sąsiedzkimi w obszarze redukcji popytu	wsparcia z zakresu ograniczania popytu i podaży narkotyków w krajach sąsiedzkich Polski	2008 2009 2010	spraw: wewnętrznych, administracji publicznej, zagranicznych, zdrowia, finansów publicznych	* KCds.AIDS * Policja * Straż Graniczna * Służba Celna * GIS	projektów 2. Wielkość funduszy przeznaczonych przez Rząd Polski na rozwój współpracy w zakresie problemu narkotyków i narkomanii z krajami sąsiedzkimi
--	---	----------------------	---	--	--

Skrócone nazwy instytucji stosowane w tabeli:

GIF - Główny Inspektor Farmaceutyczny

GIS - Główny Inspektor Sanitarny

I ds. S i P Ch - Inspektor do Spraw Substancji i Preparatów Chemicznych

KCds.AIDS - Krajowe Centrum do Spraw AIDS

KBPN - Krajowe Biuro do Spraw Przeciwdziałania Narkomanii

OBSZAR 5 - BADANIA I MONITORING

CEL GŁÓWNY: WSPARCIE INFORMACYJNE REALIZACJI KRAJOWEGO PROGRAMU PRZECIWDZIAŁANIA NARKOMANII

Wskaźniki monitoringu: 1. Użyteczność wyników monitoringów dla kształtowania polityki wobec narkotyków i narkomanii - wyniki zewnętrznej ewaluacji w postaci raportu 2. Użyteczność wyników monitoringów dla oceny realizacji Krajowego Programu Przeciwdziałania Narkomanii - wyniki zewnętrznej ewaluacji w postaci raportu 3. Użyteczność wyników monitoringów dla lepszego rozumienia zjawiska narkotyków i narkomanii - wyniki zewnętrznej ewaluacji w postaci raportu					
Kierunki działań	Rodzaje działań	Termin	Ministrowie odpowiedzialni	Podmioty właściwe	Wskaźniki monitoringu
1	2	3	4	5	6
1. Monitorowanie epidemiologiczne problemu narkotyków i narkomanii w Polsce na tle Europy Wskaźniki monitoringu: 1. Wyniki monitoringu epidemiologicznego publikowane w corocznych	1.1. Zbieranie i analiza danych statystycznych dotyczących epidemiologii problemu narkotyków i narkomanii	Corocznie 2006-2010	Ministrowie właściwi do spraw: wewnętrznych, administracji publicznej, zdrowia, finansów publicznych, oświaty i wychowania, Minister Obrony Narodowej, Minister Sprawiedliwości	W zakresie zbierania danych * KBPN W zakresie dostarczania danych * IPiN * KBPN * GUS * Straż Graniczna * Służba Celna * Policja * Żandarmeria Wojskowa	1. Aktualizowana corocznie charakterystyka trendów następujących wskaźników epidemiologicznych: - zgłaszalność do leczenia oraz

<p>raportach o stanie problemu narkotyków i narkomanii w Polsce</p> <p>2. Roczny raport EMCDDA dotyczący sytuacji epidemiologicznej w krajach Unii Europejskiej i Norwegii</p>				<p>* PZH</p> <p>* Centralny Zarząd Służby Więziennej</p>	<p>korzystanie z innych rodzajów pomocy i wsparcia</p> <ul style="list-style-type: none"> - przyjęcia do stacjonarnego leczenia psychiatrycznego z powodu problemu narkotyków
				<p>* Ministrowie właściwi do spraw:</p> <ul style="list-style-type: none"> - zabezpieczenia społecznego - oświaty i wychowania 	<ul style="list-style-type: none"> - zgony związane z narkotykami według rejestru GUS - zakażenia HIV i HCV wśród osób używających narkotyków w iniekcjach - ceny narkotyków - konfiskaty narkotyków - czystość narkotyków - przestępstwa stwierdzone, postępowania wszczęte, podejrzani o popełnienie przestępstwa przeciwko ustawie o przeciwdziałaniu narkomanii w podziale

					na rodzaje narkotyków - korzystanie z pomocy społecznej z powodu narkomanii - korzystanie z pomocy poradni psychologiczno - pedagogicznych w związku z używaniem narkotyków
	1.2. Badania ankietowe w populacji generalnej oraz wśród młodzieży szkolnej	2006, 2010 - badania populacji generalnej 2007 - badania wśród młodzieży szkolnej	Minister właściwy do spraw zdrowia	* KBPN * IPiN	1. Charakterystyka rozpowszechnienia używania narkotyków oraz jego dynamiki
	1.3. Badania metodami jakościowymi wśród użytkowników narkotyków	Corocznie 2006-2010	Minister właściwy do spraw zdrowia	* KBPN * IPiN	1. Charakterystyka wzorów używania narkotyków, problemów z tym związanych oraz ich dynamiki 2. Identyfikacja czynników marginalizacji społecznej związanej z używaniem narkotyków
	1.4. Badania kohortowe użytkowników narkotyków	2006 2008 2010	Minister właściwy do spraw zdrowia	* KBPN * IPiN * PZH	1. Monitorowanie rozmiarów umieralności wśród narkomanów 2.

					Monitorowanie czynników ryzyka zgonu wśród narkomanów
	1.5. Badania przekrojowe dotyczące występowania zakażeń HIV i HCV wśród użytkowników narkotyków	Corocznie 2007-2010	Minister właściwy do spraw zdrowia	* KBPN * PZH	1. Określenie rozmiarów występowania zakażeń HIV i HCV wśród narkomanów 2. Identyfikacja czynników ryzyka zakażeń HIV i HCV
	1.6. Oszacowania liczby użytkowników narkotyków, w tym użytkowników problemowych	Corocznie 2006-2010	Minister właściwy do spraw zdrowia	* KBPN * IPiN	1. Coroczna aktualizacja i okresowa walidacja oszacowań liczby użytkowników narkotyków, w tym użytkowników problemowych
	1.7. Inicjowanie i wspieranie badań naukowych w obszarze redukcji popytu na narkotyki przyczyniających się do lepszego zrozumienia zjawiska narkomanii	Corocznie 2006-2010	Ministrowie właściwi do spraw: zdrowia, nauki	* KBPN * Minister właściwy do spraw nauki	1. Liczba zainicjowanych badań naukowych nad problematyką narkomanii 2. Liczba wspieranych badań naukowych nad problematyką narkomanii 3. Wyniki badań
2. Monitorowanie reakcji społecznych na problem narkotyków i narkomanii, w tym monitorowanie i ewaluacja Krajowego Programu	2.1. Analiza danych statystycznych dotyczących reakcji na problem narkotyków i narkomanii	Corocznie 2006-2010	Minister właściwy do spraw zdrowia, Minister Sprawiedliwości	* KBPN * CZSW	1. Aktualizowana corocznie charakterystyka trendów następujących wskaźników aktywności w

Przeciwdziałania Narkomanii					zakresie redukcji popytu i podaży na narkotyki
Wskaźniki monitoringu: 1. Wyniki monitoringu reakcji społecznych na problem narkotyków i narkomanii publikowane w corocznych raportach o stanie problemu narkotyków i narkomanii w Polsce 2. Wyniki monitoringu Krajowego Programu publikowane w postaci	2.2. Zbieranie i analiza danych na temat aktywności jednostek samorządu terytorialnego w obszarze ograniczania popytu na narkotyki	Corocznie 2006-2010	Minister właściwy do spraw zdrowia	* KBPN w zakresie zbierania i analizy danych * jednostki samorządu terytorialnego w zakresie dostarczania danych	1. Wyniki analiz zebranych danych
corocznych raportów 3. Wyniki ewaluacji Krajowego Programu opublikowane w postaci raportu - dwukrotnie: w trzecim roku realizacji programu (2008 r.) i rok po zakończeniu realizacji programu (2011 r.)	2.3. Opracowanie i upowszechnienie systemu ewidencjonowania aktywności profilaktycznych oraz pilotażowe wdrożenie systemu w wybranych jednostkach samorządu terytorialnego	2006, 2007 - opracowanie systemu i pilotażowe wdrożenie Od 2008 - upowszechnianie systemu	Minister właściwy do spraw zdrowia	* KBPN	1. System ewidencjonowania aktywności profilaktycznych opracowany i przetestowany
	2.4. Badania ankietowe w populacji generalnej oraz wśród młodzieży szkolnej	2006, 2010 - badania w populacji generalnej 2007 - badania wśród młodzieży szkolnej	Minister właściwy do spraw zdrowia	* KBPN * IPiN	1. Charakterystyka trendów w zakresie: - postaw wobec narkotyków - postaw wobec narkomanii

					narkomanów - polityki wobec narkotyków i narkomanii
	2.5. Badania metodami jakościowymi w wybranych grupach	Corocznie 2006-2010	Minister właściwy do spraw zdrowia	* KBPN * IPiN	1. Ocena systemu pomocy dla użytkowników narkotyków 2. Ocena postaw społecznych wobec użytkowników narkotyków
	2.6. Monitoring prasy	Corocznie 2006-2010	Minister właściwy do spraw zdrowia	* KBPN	1. Aktualizowana corocznie informacja o poziomie zainteresowania prasy problemem narkotyków oraz jego poszczególnymi aspektami (używanie okazjonalne, problemowe, szkody, podaż, popyt, reakcje społeczne itp.) 2. Liczba informacji w prasie o problemie narkotyków
	2.7. Szacowanie kosztów problemu narkotyków i narkomanii	Corocznie 2007-2010	Minister właściwy do spraw zdrowia	* KBPN	1. Coroczna aktualizacja i okresowa walidacja oszacowań społecznych kosztów problemu narkotyków 2. Analiza dynamiki

					wydatków budżetowych związanych z problemem narkotyków
<p>3. Rozwój i konsolidacja systemu informacji o narkotykach i narkomanii</p> <p>Wskaźniki monitoringu:</p> <p>1. Ocena systemu informacji o narkotykach i narkomanii dokonana przez Radę Naukową lub panel ekspertów</p> <p>2. Ocena systemu informacji o narkotykach i narkomanii dokonana przez EMCDDA</p>	<p>3.1. Wdrożenie systemu zbierania danych w zakresie jednego wskaźnika oraz poprawa jakości danych w zakresie dwóch wskaźników epidemiologicznych spośród pięciu kluczowych wskaźników rekomendowanych przez EMCDDA</p>	<p>Corocznie 2006-2010</p>	<p>Minister właściwy do spraw: wewnętrznych, zdrowia</p>	<p>* KBPN * IPiN * GUS * Policja</p>	<p>1. Ogólnopolskie dane o zgłaszalności do leczenia według standardu EMCDDA publikowane w raportach od 2008 r.</p> <p>2. Zwalidowane oszacowania liczby osób używających problemowo narkotyki - corocznie</p> <p>3. Wyniki badań kohortowych dotyczących umieralności narkomanów publikowane co dwa lata w raportach</p> <p>4. Wskaźnik zgonów związanych z narkotykami bardziej zgodny ze standardem EMCDDA (selekcja zgonów według dwóch przyczyn zgonu) od 2009 r.</p>
					<p>5. Wskaźnik zgonów związanych z narkotykami z rejestrów specjalnych (Policji)</p>

					zgodny ze standardem EMCDDA od 2007 r.
	3.2. Wdrożenie systemu zbierania danych dotyczących podaży na narkotyki zgodnie z wymogami instytucji międzynarodowych oraz na potrzeby krajowe	Corocznie 2007-2010	Minister właściwy do spraw: wewnętrznych, administracji publicznej, finansów publicznych, Minister Obrony Narodowej	* Policja * Straż Graniczna * Służba Celna * Żandarmeria Wojskowa	1. Dostarczenie danych w zakresie: - liczby konfiskat i ilości skonfiskowanych narkotyków - cen narkotyków na nielegalnym rynku - czystości i składu chemicznego narkotyków - liczby przestępstw stwierdzonych, postępowań wszczętych, liczby osób podejrzanych o popełnienie przestępstwa przeciwko ustawie o przeciwdziałaniu narkomanii w podziale na rodzaje narkotyków - liczby czynów popełnionych przez

					nieletnich
	3.3. Wdrożenie systemu zbierania danych dotyczących narkotyków w ruchu drogowym	2007 - wdrażanie systemu Od 2008 - corocznie, zbieranie i analiza danych	Minister właściwy do spraw wewnętrznych	* Policja	1. Aktualizowane corocznie dane dotyczące problemu narkotyków w ruchu drogowym: - liczba przeprowadzonych testów na obecność narkotyków, w tym testów z wynikiem pozytywnym - liczba wypadków drogowych spowodowanych przez osoby będące pod wpływem narkotyków, w tym wypadków ze skutkiem śmiertelnym
	3.4. Rozwój i konsolidacja monitoringów wojewódzkich poprzez szkolenie ekspertów wojewódzkich oraz konsultowanie ich pracy	Corocznie 2006-2010	Minister właściwy do spraw zdrowia	* KBPN * Wojewódzcy Eksperti	1. Monitoring regionalny realizowany we wszystkich województwach - wyniki publikowane w corocznych raportach
	3.5. Opracowanie i upowszechnienie metodologii monitoringów lokalnych	2006, 2007 - opracowanie metodologii Od 2008 - upowszechnianie	Minister właściwy do spraw zdrowia	* KBPN * władze samorządowe wybranych miast	1. Podręcznik zawierający protokoły realizowania monitoringu w skali lokalnej

		metodologii			2. Monitoring lokalny realizowany w większości dużych miast (100 tys. mieszkańców i więcej) - wyniki publikowane w raportach 3. Sieć miast realizujących monitoring lokalny
	3.6. Opracowanie i wdrożenie systemu ewaluacji leczenia	2006 - opracowanie systemu Od 2007 - wdrożenie systemu	Minister właściwy do spraw zdrowia	* KBPN	1. Podręcznik zawierający protokół ewaluacji leczenia 2. Ewaluacja realizowana przez wybrane specjalistyczne placówki leczenia i rehabilitacji 3. Sieć placówek prowadzących ewaluację
	3.7. Baza danych programów profilaktyki, leczenia i rehabilitacji	Corocznie 2007-2010	Minister właściwy do spraw zdrowia	* KBPN	1. Liczba programów w bazie danych w bieżącym okresie/w poprzednim okresie

Skrócone nazwy instytucji stosowane w tabeli:

PZH - Państwowy Zakład Higieny

IPiN - Instytut Psychiatrii i Neurologii

KBPN - Krajowe Biuro do Spraw Przeciwdziałania Narkomanii

GUS - Główny Urząd Statystyczny

CZSW - Centralny Zarząd Służby Więziennej

Inne skróty:

EDDRA - Projekt ewidencjonowania i oceny programów zapobiegania narkomanii (The Exchange on Drug Demand Reduction Action)

EMCDDA - Europejskie Centrum Monitorowania Narkotyków i Narkomanii (European Monitoring Centre for Drugs and Drug Addiction)

Aneks 1

SZACUNKOWE KOSZTY REALIZACJI KRAJOWEGO PROGRAMU PRZECIWDZIAŁANIA NARKOMANII 2006-2010

Lp.	Dysponenci części budżetowych i realizatorzy zadań z budżetu państwa	Koszty KPPN (w tys. PLN)					ogółem 2006-2010
		2006	2007	2008	2009	2010	
1	Ministerstwo Zdrowia - Krajowe Biuro do Spraw Przeciwdziałania Narkomanii	9.945	10.000	11.000	11.500	12.000	54.445
	- Instytut Psychiatrii i Neurologii	500	550	600	650	700	3.000
2	Ministerstwo Edukacji Narodowej	500	650	750	850	950	3.700
3	Ministerstwo Obrony Narodowej	900	950	950	950	950	4.700
4	Ministerstwo Spraw Wewnętrznych i Administracji						
	- Policja	90.000	95.000	96.000	98.000	99.000	478.000
	- Straż Graniczna	1.800	1.850	1.850	1.900	1.900	9.300
5	Ministerstwo Sprawiedliwości	10.425	11.639	12.909 + 1.500 ¹⁾	14.128	15.397	65.998
6	Ministerstwo Finansów Departament Kontroli Celnej	1.000	1.000	1.000	1.000	1.000	5.000
Razem		115.070	121.639	126.559	128.978	131.897	624.143

¹⁾ Dodatkowa kwota przewidziana na wydatki w zakresie "ograniczenie podaży", na specjalistyczne szkolenie funkcjonariuszy oraz na środki na zapobieganie przemytowi narkotyków, w tym zakup i szkolenie psów specjalnych oraz zakup narkotestów.